II. évfolyam. Arad, 1887. Szeptemerhó 8. Csütörtök. 244-dik szám.

Szerkesztőség:
Kazinczy-uteza 1. szám, földszint, balra.
Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Kazinczy-uteza 1. szám, földszint, balra.

Hirdetések díjszabás szerint.
Egyes szám 5 kr. ünnep- és vasárnap után: szám 3 kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:
Helyben hazhoz hordva:
Egész évre . . . . 12 frt.
Fél évre . . . . . 6 t.
Negyed évre . . . . 3 frt.
Egy hóra . . . . . 1 frt.

Vidékre postán küldve:
Egész évre . . . 14 frt — kr.
Fél évre . . . . 7 frt — kr.
Negyed évre. . . 3 frt 50 kr.
Egy hóra . . . 1 frt 20 kr.
Hirdetések helyben fizetendők.

Egyik kudarcz a másik után.

Arad. september 7.

Oroszország csak nem bir megnyugodni sorsában, nem birja feledni a bolgárok hálátlanságát, a megtorlásra ujabb és ujabb módokat eszel ki, melyekkel azonban a csufos vereségnél messzebb menni soha nem tud.

Borzasztó egy gondolat is lehet az a czárra, hogy a midőn ő vérs — s majd hogy nem végzetes — háborujával a bolgárokat a török évszázados rablánczai alól kiszabaditotta, a hálának oly csekély jelével találkozik. mely mellett minden törekvése hajótörést kénytelen szenvedni.

Azoknak a szép orosz álmoknak, melyek Bulgáriát szépen kisimitott utnak tekintették Konstantinápoly birtokba vétele iránt, hosszu időre vége. Bulgária nem akar aljas eszköz lenni a hatalmas orosz birodalom hóditó — s nemzettaposó törekvéseiben, s különösen nem akarja saját szabadságát azért feláldozni, hogy alkalmat nyujtson az orosz hatalomnak más nemzetek letaposására.

Oroszország tervének saját álláspontjából ép oly kevéssé lehetne ellene mondani, mint nem lehet a bolgárok szabadság utáni vágyát elkárhoztatni. Azonban be kell ismerni, hogy a menynyiben az oroszok keservesen csalódtak, azért nem a bolgárokat, de saját politikai baklövésüket okolhatják csak.

Ha Oroszország Battenberg idejében a dölyfös, henczegő beavatkozás helyett sima modort követ, ezzel inkább lekenyerezte volna Bulgáriát maga iránt, mert megmaradhatott volna tovább is a jótevő színében, s nem árulta volt el annyira önző czélját, mitől különös oka volt a kis tartomanynak a legkomolyabban aggódni.

Sándornak bukni kellett, mert igy kivánta a dölyfös czár, ki abban a csalódásos hitben élt, hogy Sándor távoztával a bolgár viszonyok részére kedvezőbben fognak alakulni.

Az orosz cselszövény által eltávolitott fejedelem azonban sokkal több érdemet szerzett magának a lakosság szivében, semhogy az imádásig szeretett fejedelmének elvesztését megtorlás nélkül hagyhatta volna; s a megtorlás abban nyilvánult. hogy egészen elfordult Oroszországtól, melyben többé nem felszabadijóját, de letaposóját vélte felismerhetni.

A czár azt hitte, hogy az oroszellenes áramlat egy pár, a felszinre vergődött, bolgár államférfiu müve, s elküldte Kaulbars tábornokot a végből, hogy az eltántorodott bárányokat az igazi akolba vissza téritse. No ez a küldetés balul ütött ki, s végeredménye az lőn, hogy a tábornok . csufos vereségnél egyebet nem tudott magával vinni; mert a bolgárok bolgárok kivántak maradni továbbra is, s eszük ágában sem volt a mindenható ur akarata előtt meghajolni.

E közben a hatalmak azon ajánlatára, hogy a bolgárok iparkodjanak a czár kegyét kinyerni, megválasztották fejedelmüknek, Waldemár dán herczeget a czár közeli rokonát.

Ez a választás a herczeg vonakodása folytán sikertelen maradt, a mi ismét nem kedvezett az orosz terveknek, mert a bolgárok látva, hogy Oroszország még a fejedelem választási jogát is megakarja tőlük vonni, még inkább elfordultak tőle, s iparkodtak olyan jelölt körül csoportosulni, a kiről egészen meg voltak győződve, hogy nem fog orosz fütyty után tánczolni.

Késő volt már a mingreliai herczeg jelöltségével fellépni, ekkor már a kedélyek annyira fel voltak izgatva, hogy bárkinek a megválasztatása nagyobb valószinüségnek nézhetett eléje, mint egy orosz jelölté.

A bolgár küldöttek utjában szülemlett meg Coburg jelöltsége, mely azóta Battenberg Sándoré mellett állandólag tartotta magát, mig végre az összehivott sobranje által egyhangu felkiáltás folytán gyakorlati megoldást is nyert, s ezzel az oroszellenes törekvés végleges győzelmet is aratott volna, ha hogy Coburg óvatosságból-e, vagy félénkségből, —még nem tudhatni, — fenn nem tartja magának a jogot a czár kiengesztelésére.

Itt tehát egy olyan aranyhidat emelt az uj fejedelem Oroszország részére, melyen át kényelmesen eljuthatott volna törekvései első fokához a nélkül, hogy valamit feláldozott, vagy valamit veszitett volna; ámde a bölcs orosz politica elég vak volt a felállitott aranyhidat észre nem venni, s elég bátor a bolgár népért vezeklésre indulni akaró fejedelmet gőgösen elutasitni, s egyuttal arra kényszeritni, hogy trónjának azon oldalon keressen támaszokat, a hol Oroszország barátai a legkevesebben vannak.

Ha Oroszországnak nem kellett a jóbarát fejedelem. ki messzemenő engedményekre is késznek mutatkozott volna, ám tessék most az a Coburg, ki az orosz fenyegetésekre fittyet hány. Ha méltóságán alólinak érezte a czár Coburggal barátságosan egyezkedni, most jobb neki a bolgár kardcsörtetéseket hallani, mikkel Ernroth tábornok küldetésére elég kihivó ag felelnek.

De hisz igaz, Oroszország most megtalálhatni vélte a módot, miként lehet a bolgárokat megrendszabályozni. A berlini szerződésbe kapaszkodva a portát akarja rábirni, hogy Coburgot elkergesse, s Ernrothot Bulgáriába küldje, uj fejedelem választásra. A kilátás is kedvező, mert Franciaország feltétlenül Oroszország háta megett áll, Németország pedig a franczia-orosz szövetség megakadályozása végett késznek jelentkezett az orosz javaslatnak az európai udvarok elé pártolólag leendő előterjesztésére; a porta pedig, több mint bizonyos, hogy a többség mellé álland. Csak hogy a számitás itt is olyan tévesztett, mint volt még eddig mindenütt, mert attól eltekintve is, hogy maga Bulgária egy cseppet sem látszik megijedni. mert mint köztudomásu már hivatalosan is kijelentette, hogy mindennemü idegen beavatkozás és occupálási szándoknak fegyveres erővel álland szemben — a berlini szerződés szerint Bulgária ügyei csak az összes európai hatalmak együttes hozzá járulása által intézhetők el, már pedig az is bizonyos, hogy monarchiánk továbbá Angol és Olaszországok határozottan ellene vannak a bolgár ügyek erőszakos megbolygatásának, s igy Oroszország ujabb kisérlete sem leend egyéb csufos kudarcznál, mi annál nevetségesebb és megszégyenitőbb lesz Oroszországra, minél nagyobb erőt fejt ki a kis maroknyi ország megalázására.

K.

Tisza Kálmán miniszterelnököt tegnap estére várták Budapestre; a kormányelnök tudvalevőleg Ostendeből jön haza.

A csongrádi főispánról Rónay Lajosról irtuk egy szentesi lap hire után, hogy lemond. Mint most biztos forrásból értesülünk, e hir teljesen alaptalan.

A nyitravidéki hadgyakorlatok. Nyitráról jelentik e hó 6-ikáról: A mai hadgyakorlat a keleti félnek (Reicher hadosztálya) nagy hévvel és ügyességgel vitt védelmi harcza volt, mely azonban a nyugoti fél (Frigyes főherczeg hadosztálya) erős és a terep előnyeinek kihasználásával intézett támadásainak végtére is engedni volt kénytelen. Frigyes főherczeg erejének zömét folyton a sátortáboron alóli uton majdnem teljesen fedett helyzetekben inditotta el, és aztuána Tormos falu melletti magaslatokra vezényelte. Egy második kisebb oszlop Nyitráról délre a folyón átvonult, hogy később a főoszlopot délen támogassa. Reicher hadosztálya jókor reggel elsánczolta magát a Kis-Lápos és Alsó-Malántha közötti magaslatokon a szelenczei nagy erdő közelében. A tüzérség reggel, mindjárt 7 óra után mindkét oldalon megkezdte a tüzelést és pedig a keleti fél ütegei, hogy a nem fedett állásban előnyomuló oszlopok felvonulását zavarják. a nyugoti fél ütegei pedig hogy az erdő szélén látható ellenfelet helyéből kimozditsák és az ellenséges ágyukat elhallgattassák. A keleti félnek az erdőben felette előnyösen elhelyezett zászlóaljai késleltető harczot folytattak ugy, hogy a nyugati fél csapatai csak lassan nyomulhattak előre. Mivel azonban az összes csapatok oda vonattak, Frigyes főherczeg parancsot adott, hogy a jobb szárny egy nagyobb oldalmozdulatot tegyen, a mely bekeritéssel fenyegette Reicher hadosztály állását. Ő felsége, Albrecht főhg. tábornagy, József és Vilmos főhgek, valamint a kiséret a magaslatról figyelték a folyton élénkülő harcz menetét, a melyen a keleti fél ütegei voltak felállitva. 9 órakor Reicher altábornagy középen erős előnyomulást rendelt el; részint az erdőn keresztül, részint az erdő melletti magaslaton az összes tartalékok a nyugoti fél oszlopai ellen irányittattak s egyuttal a hadosztály lovassága parancsot kapott, hogy Frigyes főherczeg hadosztályának balszárnya ellen támadást intézzen, a mi által tényleg hosszu időre az egész figyelem oda irányittatott, a zászlóaljak legyező alakban közeledvén az ellenfélhez. Fülkábitó tüzelés fejlődött ki és a szakadatlan puskaropogás egy fél óráig tartott.

Az ütközet heve és izgalmai közepette még a döntnökök parancsait sem hallották azonnal és a mindkét részen levő csapatok egymással majdnem birokra keltek. E pillanatban ő felsége lefuvatott és rövid pihenőt rendelt el. A király felette dicsérőleg nyilatkozott a csapatok tüzelési fegyelme felől. A gyakorlat vezetősége, Batty táborszernagy br. Schönaich ezredes táborkari főnökkel a nyugoti félnek ezután a következő parancsot adta: „Az ellenséges üldözése beszüntetendő. A 74. honvéd gyalogdandár (4 zászlóalj) és az 5. hadtest tüzérezred. 1. nehéz ütegosztálya kiválik, a hadosztály kötelékéből, ellenben a 8. honvéd huszárezred 2. divisioja a nyugoti fél beosztásába lép. A csapatok Nyitrától keletre szállásolandók el."

Ezen hadrend a keleti féllel is közöltetett és azon parancs adatott, hogy ma Verebélyen és környékén szállásolják el magukat. Az ütközet a nyugati fél javára döntetett el, a mi tekintettel annak nagy túlerejére és a támadás igen ügyes vezetésére, másképp nem is volt képzelhető. A pihenő után még egy rövid visszavonulási ütközet volt, 10 óra után azonban a gyakorlat vezetősége által tiszti megbeszélés rendeltetett el. A király a szelenczei erdő melletti magaslatnál leszállott lováról és számos katona környezetében egy ideig időzött is, mig mindkét hadosztály törzstisztjei egybegyültek. Frigyes főherczeggel és Catty br. táborszernagygyal rövid megbeszélés után Ő Felsége lóháton a sátortáborba ment, hol a szabadban tartott megbeszélésen Albrecht, József, Vilmos főherczegek, a vezérkar főnöke Beck br. altábornagy és a hadgyakorlat táborkari főnöke Schönaich ezredes jelenlétében az összes tisztek alezredestől kezdve felfelé jelen voltak. A megbeszélés csaknem egy óráig tartott.

A gyakorlaton igen nagyszámu közönség volt jelen és a király ismételten a nézők közelében tartózkodott, kik kocsiaikkal formális bástyát képeztek.

A király később, — mint táviratunk már jelentette, — meglátogatta a papi seminariumot, hol Wagner kanonok által megmutattatta magának a könyvtár legértékesebb régi müveit és kéziratait. A király, a ki mindig kizárólagosan a magyar nyelvet használta, ismételve kérdezősködött a felől, vajjon az előadási nyelv az intézetben kizárólagosan magyar-e, és hogy a szláv származásu növendékek is elsajátitják-e a magyar nyelvet? Az első emeleten a király Ő Felsége hosszabb ideig nézegette a kis kápolnát, melynek egyik ablaka gyönyörü üvegfestményben Szt László királyt ábrázolja.

VIDÉK.

— Vásári reflexiók. —

Soborsin, sept. 6.

T. Szerkesztő Ur! Az általam irt és becses lapjában a f. é. 228. számban megjelent és ugyan f. é. 232. számban Langer Alajos soborsini uradalmi főerdész ur által czáfolt czikkemet, egészben fentartom.

Az „ARADI KÖZLÖNY" tárczája.

(Szeptember 8.)

Tárczairó kisasszonyok.

(Kisasszonynapi pletyka a kisasszonyokról.)

— Az „Aradi Közlöny" eredeti tárczája. —

Azt mondja Fábián Gábor egy helyen „A próza és kifejlődése feltételei" czimü munkájában: „A poezis virágzással a tudományt mindenütt megelőzte." Valóban az ok felderitése, az okozat levonása, szóval a természet nyilatkozásainak megértése és kutatása előtt a első lépés a képzelet segélyével akár egy szemernyi világosságot is hozni. A hol a kutató elme kifürkészhetlent talál. ott a megokolásra mindenkor valami naiv képzelet terjed s igy ezt a végtelen studiumot, a természetet, az ő sokféle érthetetlenségével, mivel a való lépten-nyomon a látás előtt von határt, valóban a költészetnek kell bevilágositani: e korszak valóban a költészet korszaka. Minél tisztultabb a világnézlet, annál inkább hul szerte a költészet himpora; minél jobban lehull a természeti tüneményekről a titok fátyola, annál kevesebb talaj marad a költészet számára.

Amde bárhogy is, legyen a változott idővel az irodalmi divat bármily bizarr, akarja „való" vonásokkal festeni az életet, csapjon át még nagyobb szertelenségbe a naturalismus, — az egyszer igaz marad, hogy a költészet talajául a subjectiv érzések mindenha megmaradnak. Hiszen lehet a subjectiv érzéseket az utilitarismusnak, az élet tulságos realismusának megingatni, kevesbiteni, de egészen ugy sem veszhet ki az a szivből soha.

A költészet ezen biztositott terrenuma, mely a viszonyok hatása folytán, mind jobban elfogjalja uralmát — sok szóbeszédre is ad alkalmat. Az elbeszélő vágyait, érzését, képzelődését tapasztalását, hogy soha más szájába nem adja, hogy a kiindulás, a történet, soha a környezet, hogy önmaga majdnem soha afféle szenvedő alak: az soknak nem tetszik és visszatetszik. Egyéni hiuságok mérlegébe dobja az önelbeszélések, tapasztalások, és képzelődések leirását, nem pedig tervnek, melylyel közvetlenebbül szólva, maradandóbb hatás elérése czéloztatott.

Szinte szeretném a kérdést még jobban akázni és valórágos appologiát irni a — tárczairó kisasszonyok mellett.

Mert különösen a hölgyeknél tapasztaljuk, hogy mikor tollat fognak, legtöbbször a maguk érzéseinek zsilipjét eresztik szabadra, hogy legtöbbször a maguk subjectiv világából meritik tárgyaikat. Es ez elérhető is. Hisz korukban a szív annyira tele, hogy akármi iczi-piczi alkalom s lecsordul abból a felesleg. De érthető azért is, mert midőn a lélek erős akarata megszületik arra, hogy az indiscret papiron gyönjon nekünk a lélek legrejtettebb gondolatairól (a hölgyek papiron nagyon őszinték) az első sorban a maga üdüléséért van. Lehet a tehetség legteljesebb birtokában a nő, mikor lelke ellenállhatlan vágyainak engedve először beszél tollal a nyilvánossághoz, nem a hivatás érzésével cselekszi ezt, de mulatságból, szórakozásból, abból, hogy jól esik a tultelt szív egy kis feleslegén engedni.

Es mert az egyéni érzések e kivételes korszakban csillognak egy naiv, kedves költészet románczától, irodalmi jogosultsággal birnak, különösen a vonal alatt, mely a napisajtónak legtöbbször azon része, mely nincs rokonságban idővel, eseményekkel, Coburggal, öngyilkosságokkal. (Hölgyek az ő subjectiv érzéseik folytán nem igen szeretnek öngyilkolni.)

És még egyet. Sajátságos, de az oknyomozó irodalomtörténet valamely müfaj keletkezésének okát mindég különös életviszonyokból, vagy körülményekből magyarázza.

Az északi köd megteremti a balladát, a dél forró öve a románczot, harczban dáridóban csörög a kard, pohár és a dythramb, Blahánét megteremti a — népszinművet, vagy ha éppen a teremtés munkája az első nyomra induló költőé, mondjuk hát hogy: hóditotta; a napisajtó azon törekvése, hogy hasabjaira az irodalom cultiválását is felvette, sok müfajt tett irodalmilag jogosulttá. Azok az iczi-piczi karczok, karczolatok rajzok és képek, apróságok és bohóságok, melyekben a szép általános törvényeit követeljük, de főeleme az, hogy mulattat, azt a napi sajtó teremtette meg, és teszi jogosulttá.

A tárcza (bizony néha bir a tárczák általános ismervével: nagyon üres) alatt minden jogosult, ujabban már az is, hogy mivel Sir hauptreffert csinált és ezért az első napokon ugy latszott, mintha valóban sirt legyen, — szintén. Mondom a napi élet költészete és iszapja, a phantasia, vagy börze-speculatiók egyformán tárcza-tárgyak.

De hogy ki billen az ember néha helyéből. Mikor ez irkafirkához fogtam, valami ihlet-félét éreztem végigbizseregni hátamon, (tárczairó hölgyeim ezt igy mondanák: egész valómon.) Mert nem is közönséges dolog az, mikor az ember alkalmat nyer a kisasszonyokról pletykálni a — vonal alatt és pedig kisasszonynapon. Nagy sor, nagy alkalom! Amde egészen apróvá törpül, ha az ember élvezetes adatoknak nincsen birtokában.

Pedig én nem vagyok. Nem tudom Eötvös Margit szőke-e vagy barna*) fekete-e, vagy kék tentával ir, mint Jókai, a kiről oly elragadtatással beszél, hogy szinte fél, megtenné vele, — a mit az egri nők. Nem tudom, mikor irja meg apró elbeszéléseit, utirajzait; nem tudom Mártonfy Mariskáról hol tesz anyagtanulmányt, milyen árnyas fák alatt sétál, mikor a halálnem közt választ, a mivel regényének tragicuma születik, még azt se tudom hölgyeim — valóban csodálkozzanak! — ki az a „A kicsike," meg Zetta, meg az az „Egy asszony", a ki szintén lehet leány, miután a leányok, legyenek bár tárczairók, szeretnek meglehetősen a főkötő alá jutni. Nem tudom reggel, délben, a vagy este irta Horváth Julia „Sétányon" czimü csevegését, sem azt melyik gányó faluban leste el a katonaverbuválás pintlikás bubánatát, nem tudom „Örzsike" az élet vagy a phantasia lakója s hogy miről beszélnek ez időszerint a szászszor-szépek," a Zachariás Ilonka kedvességével.

Sokat nem tudok, de azt tudom, hogy a vonal alatt elég sokat köszönhet az aradi tárczairó kisasszonyoknak. Valami tiz éve az itt akkor egyedüli ujság hasábjain egész esemény számba ment, ha az „Asszony" és „Egy asszony" alkalmat vet magának a nyilatkozásra, noha evvel se mondok sokat, mivel megeshet, hogy valami ármányos férfiember vette fel az álnevet — a hatás kedveért. Es azóta is sürün kedveskednek nekünk a kisasszonyok, szép gondos kéziratokkal, a melylyel különösen a szedőket kötelezik örök hálára.

Magokról pedig e piczi idylli dolgokról nagyon kevés szó eshet. Ha egyet fejtegetni alkalmat vennénk, fejtegettünk volna valamennyit. Egymásra ütő szivtörténetek, melyek, ha olykor-olykor nem épen lélektani motivumokon alapszanak, könnyen megnyerik tetszésünket a szelid phantaziával, csengő-bongó királylyal s azzal a bizonyos elvitázhatlan naivitással.

Tárczairó hölgyeink nem ismerik Balzac nagy mondását: A müvész valóságos oligarcha, majd mindég törvényt szab," sem Perotnak e szavait: „Az a legnagyobb müvész, ki legjobban érti a rászedés mesterségét." — ők gondtalan kedélylyel eresztik szabadjára phantásiajukat, s vagy példák után haladnak, vagy az alakra nem is figyelve, törtetnek a czél felé, mely semmi egyéb, mint a titkos gondolatot ajak helyett a tollra venni, azokat a gondolatokat, mely korukban egy egész világot alkot.

Am hadd legyen a rózsás kor költészete olykor-olykor figyelmeztetője a mi, az élet zivatarában a költészettől egészen lefoszlott lelkünknek, hadd könnyitsenek a vallomások a szíven, hisz annak is, nekünk is élvezetet, gyönyört szereznek, aztán

Mi szárnyalóbb, mint a madár:
Mi hőbb mint a délszaki nyár;
S édes buval lesz az teli,
Mi a szivet megszenteli?
. . . A dal, a dal, a dal.

Prizma.

*) Aranyos szőke. A szerk.

Furcsa história.

— Az „Aradi Közlöny" eredeti tárczája. —

Üzbéghy Bandi egyike volt azon nagy reményekre jogositó nebulóknak, kik Phaedrust ki nem állhatták, s azt vitatták, hogy ha már épen kedve volt mesélni, hát mesélt vola magyarul, a mely nyelvben tudvalevőleg nincs annyi declinatio és conjugatio, sem pedig annyi temérdek rendhagyó ige, hogy a szegény diák-ember feje ép ugy fő tőle, mint a hogy a nap sugaraitól párolog nyáron a tó vize.

Rettenetes ellensége volt Üzbéghy Bandi a deák-szónak, ugy, hogy elkeseredésében nem egyszer követte el azt a nem épen bölcs dolgot, hogy a latingramaticát a falhoz csapta, minek következtében a szerencsétlen gramatica aztán ugy szétmállott, hogy Üzbéghy Bandi kedves papájának rendesen ujat kellett vennie helyébe.

Üzbéghy Bandinak különösen az nem tudott sehogysem a fejébe menni, hogy p. u. mi a menydörgős menykőnek kell a „canis"t 12 eseten át ejtegetni, mikor egy jó dorong is tökéletesen elegendő annak, meg aztán, hogy mi a manónak kell neki a „lupus et a agnus" meséjét bemagolni, mikor az egész világ tudja, hogy az ő édes papája soha életében birkával nem kereskedett, hanem csakis sertéseket hizlalt.

Nem is rejtegette ő a latin nyelv iránt való ellenszenvét. A hol csak tehette, mindig kimutatta. Ha véletlenül egy mormogó kutyát vett észre, azonnal két kézre fogta botját s mialatt a szerencsétlen jószágot ütlegelte, el nem mulasztá az egyes puffanások után a tenni „nesze nominativus" „kell genitivus?" „ismerkedj meg a dativussal is" stb. A jámbor állat persze mitsem értett a tudományos ütlegelésből, hanem csak vonyitott hozzá keservesen.

Néha azonban keményen felsült az efféle tudós tréfáival. Egyszer p. u. egy hátán hencsergő szamarat pillantott meg a házuk előtt. Nosza. Üzbéghy Bandinak se kellett több, s egy dorongot ragadva kezébe, az épen nála mulató három iskolatársa nagy gyönyörüségére elkezdte püfölni a jámbor tapsifülest s e közben elkezdte declinálni az „asinus" szót, csakhogy mint a féle latinnyelv-gyülölő ember: roszul. Ugyanis a genitivusban „asini" helyett „asinae"-t mondott. A jámbor jószág az első ütleget még csak eltürte, hanem mikor a másodikat mérte rá Üzbéghy Bandi s egyuttal hozzátevé az „asinae" szót is, elkezdett rug-kapálódzni, s egy keserves „iá"-t hangoztatni s egy megnevezhetlen testrészén ugy találta megrugni a declamáló Bandi urfit hogy az a nem számitott körülmény folytán vagy bármat bukfenczelt s betörte az orrát. Ez még csak hagyján lett volna! A betörött orr csakhamar ép lett ismét, hanem a hunczut nebulók, kik szemtanui valának az egész jelenetnek, azzal boszantották Üzbéghy Bandit, hogy a szamár azért orditott „iá"-t s azért rugta ugy meg, mert „asini" helyett „asinae"-t mondott neki a genitivusban.

Természetesen az efféle bolond esetek még jobban elkeseritették Bandi urfit, mert rendesen a tanára fülébe is eljutottak az ilyes csacsi-históriák. Ez meg csuppán azért is, hogy megszégyenitse a többi tanulótársak előtt, rendesen előhozakodott az „asinae"-val, ha Bandi urfi nem tudta a leczkét, a mi vasár- és ünnepnapok kivételével, mindennap

---

Lapunk mai számához fél iv melléklet van csatólva.

A mi Langer ur czáfolatát illeti nem volna sok mondani valóm, mert saját czáfolata is megerősiti legtöbb állitásomat, mind a mellett, hogy szépiteni akar. Mert:

ad. 1. Mondja, hogy Soborsinnak soha sem volt három vásár-tere, de azután lejebb mégis elismeri hogy volt, csakhogy persze a czáfolat irója ezt nem látta a sok betütől. Azután állitja, miszerint azzal, hogy e téren épittetett a rom. cath. templom és hogy a templom előtti tér korlátokkal kerittetett be, a vásár nem volt kiszoritva és nincs is. Hogy hibetné ezt az, a ki látná, hogy az egész térből nem maradt egyébb, csak szük utcza.

ad. 2. A második tért illetőleg mondja, hogy az uradalom bekeritetlen beltelke volt, és nem a község-é. Hát a vásári vámjog ki-é? Nem az uradalom adja-e bérbe? Tehát igazság szerint az uradalom tartoznék gondoskodni, hogy minél tagasabb helyet szerezzen akár saját üres telkein is, nem hogy ő még összébb szoritsa a vásárt mint volt. Az az állitás pedig téves, hogy szükséges volt azon tér bekeritése, minthogy csak csuditotta volna a város közepét, mert a gazdátlan disznók turkáló helye és a libák tanyája volt stb. Itt használom és visszaadom Langer ur tanácsát: Miért nem tudatta ezt a rendetlenséget rögtön a szomszédban lévő községházánál, vagy a jelenvolt valamely előljáróánál; mert szerintem ez nagyobb rendetlenség, mintha a vendéglőben nem töltenek jól egy pohár sört. — Annyival inkább tehette volna ezen bejelentést Langer ur, mivel állitása szerint is az a hely a város közepén volt. Hogy egy tágas tér csufit egy várost még azt soha se hallottam. Valjon tisztább lesz most a hely, ha szükebbre van szoritva a gazdátlan disznók és libák tanyája?

ad. 3. Hát itt mégis elismeri Langer ur, hogy volt harmadik vásártér is, melyből állitása szerint csakis az uradalmi kerthez tartozó részt keritette be, ugy, a mint az eddig is volt. En már régebben ismerem e helyet, de eddig nem volt bekeritve, most pedig egyszerre több helyet foglalt el az uradalom a vásártérből, a helyett, hogy azon lenne, hogy nagyobb tért nyujtson. Mi lenne akkor, ha a község is eltultaná a vásárt minden községi helyről, mivel csak az uradalom élvezi a jövedelmet; hol tartatnék a vásár?

ad. 4. Mi a marhavásárért illeti, fenntartom különösen, hogy a patakra volt szoritva mindamellett, hogy az uradalmi földekre is bocsátottak, mert mindenki igyekezett a szokott és keresettebb helyett elfoglalni és igy a földekre csak azok mentek, a kik sehogyse fértek a patakon. A mi azon állitást illeti, hogy czikkiró nem volt egyik helyen sem, az csak ráfogás. Azzal akarja, Langer ur az uradalom eljárását a közönség előtt szépiteni, hogy a sátorok kényelmesen voltak elhelyezve; kérdezné meg csak valaki a lippai, facset és lugosi sátoros kereskedőket és különösen a kalaposokat, vargákat és csizmadiákat stb. és csak akkor csalana szép beszédeket a soborsini vásárról és annak rendezőiről. Ugy látszik, hogy talán épen Langer ur nem járt arra, mert különben láthatta, hogy a sátorok közé nem járhatott kocsi, az emberek sokaságától, illetőleg a tömegtől az állitólag 8—10 méter széleségü kocsi uton. — Hogy a most bekeritett tért a sátorosok nem kedvelték volna, az furcsa állitás t. i., hogy a tágas tér helyett, jobban kedvelnék a szorost.

Különös azon állitás is, hogy az uradalom nem foglalt el semmit a vásárterekből, mig feljebb 1., 2., 3. és 4. alatt elismerte az elfoglalást mind a három téren, mig uj tér-nyitás csak a marhavásáron történt.

Az italokra nézve is fenntartom állitásaimat, t. i. hogy rosz italok voltak — magas áruk daczára, — a vendéglőben azonkivül roszul voltak kiszolgálva. T. Langer ur azonban azzal véli védenia hibásokat, hogy személyeskedésbe esik és pedig igen rosz ötlettel, a mit azonban nem akarok viszonozni, mert minden áron ki akarnám zárni a személyeskedést. Azért csakis tényeket soroltam elő.

r. l.

KÜLFÖLD.

Az uj császár-találkozás. Pétervári beavatott körökben mitsemtudnak a német császár és az orosz czár közti találkozásról. A „Norddeutsche Allg. Zeitung“ az angolországi lapok közleményeiről, nevezetesen a „Daily Telegraph“ bécsi tudósitójának ama hiréről tesz említést, hogy a német császár és a orosz czár Stettinben legközelebb találkozni fognak és megjegyzi, hogy a mint már különben közölte, beavatott körökben ilyesmiről nemtudnak semmit.

A bolgár ügy. Sophiából irják septemberi 6-iki kelettel: A tegnap tartott miniszter tanács elhatározta, hogy az ostromállapot felfüggesztessék. Az ostromállapot holnapután fog megszünni, tehát egy hónappal a 27-ére kitüzött választások előtt. — A szerb-bolgár bizottság, mely a vasutak üzlete és csatlakozása iránt egyezményt fog megállapitani, ma tartja első ülését. — Botew őrnagy két tiszttel ma Budapestre utazik, hogy a katonaság részére lovakat vásároljon.

Török körökben azt állitják, hogy azt az eszmét, hogy Bismarck herczeget kérjék fel a közvetitő szerepre, maga Coburg penditette meg. Tény, hogy ez az eszme nagyon kapóra jött a török politikának, mely tudvalevőleg a felelősség látszatát el akarja magától háritani, mert e terv által a porta egyrészt az Oroszországgal folytatott eljárást sem kénytelen elejteni, másrészt pedig nem jön ellenkezésbe a cabinetekkel, melyek Ernroth küldetése miatt gondolkodóba estek. Egyébiránt bizvást fel lehet tenni, hogy a portán is szivesebben látnák az Ernroth küldetésére vonatkozó egyezkedési törekvések meghiusulását, mint ennek ellenkezőjét. Attól tartanak, hogy a bolgárok ellenszegülnek az esetleges orosz actionak, ha azt Európa szentesitené is, s ez által a kérdés igazán bonyolultta válnék. Félig-meddig már előre látják az egyezkedési törekvések meghiusulását. A török körökben most épp ugy, mint azelőtt, valószinütlennek tartják, hogy Oroszország a saját szakállára actiót indit.

Az orosz-franczia szövetség. Gatitzyn Miklós herczeg Pétervárt a minap röpiratot adott ki, mely élesen kikel a párisi „Figaro“-ban megjelent „Katkov elméletei“ csimü czikk ellen. Galitzyn herczeg, ki az emlitett czikket a döreségek halmazának mondja, azt tejtegeti, hogy az oroszok részéről egykor a francziák iránt tanusitott meleg rokonszenv, az ötvenes évek óta folyton csökkenőben van. A forradalmi, istentagadó Franczia ország iránt a conservativ Oroszország, melyhez Katkov is tartozott, sem érezhet vonzalmat. Katkov csak közös veszedelem esetére tartotta lehetségesnek, hogy Oroszország és Franczia ország karöltve járjanak el. Az ilyen szövetség eszméje azonban kizárólag a politikai opportunitásban gyökeredzik és semmikepen sem függ összse a két nép között fennálló rokonszenvvel.

LEGUJABB POSTA.

— **Olaszország Bulgária mellett** nagy actiót fejt ki. Ujabban Olaszország külföldi képviselőit utasitották, hogy minden lépjenek sikra Coburg herczeg választása érdekében, mely nézetet Ausztria-Magyarország és Anglia is osztja. A „Nationalzeitung“ szerint Bismarck herczeg ezentul sem lép ki tartózkodó magatartásából Bulgáriát illetőleg s az Oroszország részéről rátukmálni akart beavatkozó szerepet határozottan visszautasitotta. A „National Zeitung“ attól fél, hogy Oroszország csak a kedvező pillanatot lesi, melyben Bulgária és Törökország ellen felléphessen.

— **A franczia „kémek“.** Toulouseban egy egyért fogtak el mint kémet, ki a „Hotel Europeban“ mint „Ghelazi (?) Zsigmond — Pestről.“ irta be magat. Egy hir szerint fogva tartották, más verzió szerint semmi gyanusat sem találtak nála és szabadon bocsájtották. Az ő saját vallomása szerint a philloxerát tanulmányozza. A nép bántalmazni akarta. Az „Intransigent“ irja, hogy nehány elzászi rendőrügynököt — mivel németül beszéltek — a helyi rendőrség gyanusnak talált és elfogta s természetesen közvetlenül rá szabadon bocsájtotta őket.

Az

„ARADI KÖZLÖNY“

(megjelen minden nap).

előfizetési feltételei.

Helyben házhoz hordva:

Egy évre	12 frt	— kr
Fél évre	6 „	— „
Negyed évre	3 „	— „
Egy hóra	1 „	— „

Vidékre postán szétküldve:

Egy évre	14 frt	— kr
Fél évre	7 „	— „
Negyed évre	3 „	50 „
Egy hóra	1 „	20 „

Az előfizetési pénzeket kérjük, legczélszerübben posta-utalványnyal, **mielőbb beküldeni,** hogy a lap pontos expeditióját fennakadás nélkül teljesithessük.

Arad, 1887. szeptember hóban.

Az „Aradi Közlöny“
szerkesztősége és kiadóhivatala.

NAPTÁR.

September 8. Csütörtök. Róm. cath. naptár: Kisasszony napja. Prot. naptár: Kisasszony napja. Görög orosz naptár (augusztus 27.) Poemen. Nap kél 5 óra 28 perczkor. Nap nyugszik 6 óra 27 perczkor

Sptember 9. Aradmegye közigazgatási bizottsá e gának rendes havi ülése d. e. 9 órakor.

September 12. Aradmegye rendkivüli közgyülése d. e 10 órakor.

HIREK.

Arad és Vidéke.

— **Arad városa a király előtt.** Lapunk egyik közelebbi számában már emlitettük, hogy Albach Géza, Kolozsvár polgármestere egy átiratban felhivta Arad város törvényhatóságát, hogy Ő Felsége a királynak Kolozsvártt leendő tartózkodása alkalmából a tisztelgésekben részt vegyen. Arad városa azonban ez átirat egyszerü tudomásul vétele mellett, Aradmegye törvényhatóságának példájára nem Kolozsvárott, hanem Déván keresi fel hódolatával az uralkodót. Ez ügyben a törvényhatósági bizottság rendkivüli közgyülést fog tartani, melyet — mint értesülünk — Fábián László főispán már hétfő délután 4 órára fog egybehivni.

— **Aradmegye közigazgatási bizottsága** rendes havi ülését, mint egy izben már jeleztük pénteken délelőtt 9 órakor tartatik meg. Az ülésre ez uton is felhivjuk a bizottsági tagok figyelmét.

— **Városi virilisták figyelmébe.** Ezennel közhirré tetetik, hogy Arad szab. király város törvényhatóságnál 1888. évben üléssel és szavazattal biró legtöbb adófizető törvényhatósági bizottsági tagok névjegyzéke a városi adóügyi osztály hivatalos kimutatása alapján f. évi szeptember hó 12. és 13-ik napjain d. u. 3—5 óráig fog az igazoló választmány által, a városház emeleti kistermében tartandó nyilvános üléseken megállapittatni. Mindazok kik a 1886. évi XXI. t. cz. 26-ik §-ban foglalt jogkedvezményre igényt tartanak s adójukat kétszeresen óhajtják számittatni, tartoznak azt szóval vagy irásban a kellő igazoló okmányok felmutatása mellett az igazoló választmánynak, a fent kitüzött határidőben tartandó ülésén bejelenteni. Arad 1887. évi szeptember hó 6-án Varjassy József, igazoló választmányi elnök.

— **A radnai nagy catastropha 30-ik évfordulója.** Ma van annak a nagy fellegszakadásnak, mely a Radnáa kisasszonynapi bucsusokat érte, a 30-ik évfordulója. Ebéd után egyszerre beborult az egész láthatar és az ég csatornái egy fél óra alatt árvizzel elöntötték egész Radnat. A hatalmas árviz kocsikat, embereket, állatokat ragadott magával és sodort be a Maros hullámai közé. Ez árviz alkalmával számos bucsus veszett el. Egy zsidót kocsijáról ragadott le az ár és véletlenül belekapaszkodott a Krisztus kőfeszületébe és felmászott a keresztre, mely mellett a házak és egyéb melléképületeket az árviz egymásután döntött le. Magát a keresztet is a hullámok hatalmasan csapdosták, s kevésbe mult, hogy a zsidóval együtt el nem ragadták. A zsidó a kereszt tetején — mint maig is élő szemtanuk beszélik, — folytonosan imádkozva és keresztet vetve magára szabadult meg a minden perczben bekövetkezhető haláltól. E szörnyü napra még ma is borzalommal gondolnak sokan vissza.

— **Aradmegye igazoló választmánya** pénteken és szombaton d. e. 10—12-ig és délután 4—6-ig nyilvános üléseket tart a legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállitása czéljából.

— **A nyár elején** jelentettük, hogy a nyári hétköznapokra eső ünnepek utan lapunk személyzetére való tekintetből nem adunk lapot, ennek daczára azonban, midőn érdekes napi események kivánatossá tették az „Aradi Közlöny“ mégis többször megjelent a nyáron is az ünnepek utáni napokon. Ma van az utolsó nyári ünnepnap s igy lapunk legközelebbi száma szombaton fog megjelenni és ezután már ismét rendesen hétfőn és ünnepek utáni napokon is adunk lapot.

— **Véres szerelmi dráma Aradon.** Lázas izgatottságot keltett a tegnap reggeli órákban egy senzatiós és véres eset, a szabadságtér legnépesebb részén a piaczczal szemben, az ipar és népbank épületének kapuja alatt játszódott le. Három gyorsan egymásután következő lövés zaja riasztotta fel a járókelőket, s csakhamar nagy népcsődület állotta el az utat. A szerelmi drámának, mely itt a szük folyosó alatt lejátszódott, egy férj féltékenysége volt az inditó oka, melynek üldöző gyötrelmei között határozta el magát a gyilkossági és öngyilkossági kisérletre. Először megakarta ölni nejét és aztán önmagát. Az esetről, melynek sok érdekes részlete van, a következőket irhatjuk:

Reggel kilencz órakor történt, hogy Balázs Lajos kovácssegéd neje szül. Csurár Mária az ipar- és népbank épületének utczára nézö folyosóján át az udvaron keresztül a bank zálogháza felé haladt, hogy férjével itt elzálogositott óráját kiváltsa. Nyomon követte már az utczán is férje, s midőn az asszony az udvarra, ő pedig a folyosóra ért, egy hatlövetü revolvert az asszonyra irányozva, azt elsütötte. Az első golyó, mely a folyosó falát érintve a vakolatot lehorzsolta, az asszony balkarját sebezte meg, minek következtében a fiatal nő összerogyott. Csakhamar azonban felugrott a földről, hogy menekülni igyekezzék, de ekkor eldördült a második lövés. A aszszony sikoltva fordult vissza felemelve kezét. — A golyó a nő tenyerét furtaát. A lövések zajára és az asszony sivalkodásaira csakhamar nagy néptömeg tolakodott be a folyosón. A férj ekkor a revolvert szájának irányitotta, hogy önmagát ölje meg. Midőn azonban a fegyvert elsütötte, valaki a hátul állók közül megrántotta kezét, minek folytán a golyó állkapcsát sebezte meg. Mindez alig egy percz müve volt. A sebesült asszonyt gyorsan ápolás alá vették, a férjet pedig a régi városházára kisérték át. Midőn Bérczy rendőrhadnagy Leitner Ernő dr. kerületi orvos kiséretében megjelent, Balázsi felköltött, vérző állal már a régi városházán találták egy széken ülve. Miután az orvosrendőri vizsgálat a helyszinén is megtartatott a rendőrhadnagy kihallgatta a férjet és az asszonyt s vallomásaikról jegyzőkönyvet vett fel. Balázs Lajos 28 éves, reformatus vallásu kisjenői illetőségü. 1883. év május 20-án kelt egybe Csurár Máriával, de már a házasságot követő harmadik napon feszült viszony fejlődött ki kö.öttük, miután a férj látta, hogy neje őt nem szereti s még min-

Folytatás a mellékleten.

Egy idegen a városban.

— Eredeti regény egy kötetben. —

[Vége.] (Minden jog fenntartva.)

Irta: **Török Tivadar.**

XXXI.

A bánya mélyében.

Dengelegi két társával, ugy át volt öltöztetve és olyan sikerült masquejuk volt, hogy Derseiék alig tudtak ráismerni, midőn a tárna nyilásán keresztül reájuk néztek.

Dengelegi különben nagyon izgatott volt és a hogy a tárna nyilásán belépett, egyenesen Ferdihez tartott.

— Ön az? — kérdé a rábámulótól.

— Igen, én vagyok, háromszög és ütlevél, — hangsulyozta a betanitott Ferdi.

— Nagyon helyes! — mondta félhangosan Dengelegi, — nem hallgathat itt meg minket senki?

— Hova gondol a nagyságos ur, — szólt kérkedve Ferdi, — van elég eszem hozzá! Nem-elég jól rendeztek a szökést a fegyházból?! — kiáltotta Ferdi szándékosan és a mikor Dengelegi elfedte száját kezével, félre kapta fejét és Zomorára nézve folytatta: Itt van Zomora! Bizonykodhatik a mellett, hogy jól helyt állottunk, a mikor a nagyságos urat megszöktettük a szegyházból!

— Jó, jó! — csititotta őt Dengelegi, — hálás vagyok érte: Hanem most gyorsan, beszéljünk az utlevélről és arról, hogy ki nevében van maga itt hogy velem beszéljen?

— Itt van még az az ember? — kérdé Dengelegitől Ferdi.

— Kicsoda?

— A ki a nagyságos urékat ide kisérte?

Mindnyájan hátra tekintettek, de az őket kisérő s átöltözött rendőr nem volt sehol.

— Elpusztult! — mormogá Zomora, — beszélhet már!

— Csak szaporán, — rikácsolta Várnay, — mert még utoljára itt rekedünk!

— Könnyü az embert siettetni, — boszuskodott Lajcsi, — de bezzeg nem igen éreztük a hálát eddig se azért, a miért a nyakunkat kockáztattuk!

— Hát mit akarnak?! — szólt ingerülten Dengelegi s a derekát övező tüszőbe nyult.

— Mindenesetre egy kis pénzt! — dörmögte Ferdi

— Itt van! — s Dengelegi egy csomó bankót nyujtott át neki.

— Ez már beszéd! — kiáltá Lajcsi és Ferdi egyszerre.

— Legelőbb is, — szólt a tárna azon

---

megesett rajta, Hiába volt azonban minden, nem lehetett Üzbeghy Bandit a latin nyelv iránt mutatott ellenszenvéből semmivel sem kirsgadni. Dicsérhették ő előtte a latin nyelv szépségeit, dicsőithették ő előtte Ovidiust, Phaedrust és Horatiust, annyit se hederitett ő a tanára ékesszólására, mint a magyar falusi biró, ha chinai nyelven beszélnekk hozzá.

Pedig nem lehet mondani, hogy fiatal tanára, Bedő Sándor ur, nem forditott volna kellő figyelmet Bandi urfi lelkének kimüvelésére.

Bedő Sándor tanár ur különösen kedvelte Üzbéghy Bandit. Majd mindennap felsólitotta a kiszabott leczke elmondására, mi Bandi urfinál rendesen abból állott, hogy felállva ülőhelyéből mereven a terem menyezetére szegezé szemeit, s a világ minden kincseért meg nem törte volna a csendet. Ha olykorolykor tett kivételt s megszólalt, bizony nem volt abban köszönet, olyan vadakat mondott, hogy még maga a különben komoly arczu Bedő Sándor ur is nagyot mosolygott rajtuk. De utóvégre is, valamit csak ki kellett gondolnia Bedő Sándor tanár urnak, hogy az a fiu, ki iránt oly érdekkel viseltetett, valamiképen keresztül menjen az osztályvizsgán. Az érdemes tanár ur ugyanis ugy volt meggyőződve, hogy neki, mint tanárnak, erkölcsi kötelessége Üzbéghy Bandi urfiból valamit faragni — minden áron.

E végből, ugy a tanév közepe felé, mikor már minden alkalmas eszközből kifogyott, azt vette ususba a tanár ur, hogy az Üzbéghy Bandi kedves mamájának, valahányszor csak nem tudta a leczkéjét a Bandi urfi, egy levélkét irt, s a levélkét rendesen Bandi urfival küldötte el neki.

Az elővigyázó Bandi urfi eleinte természetesen az első két levelet egyszerüen összetépte s a kályhába — dobta. Az urfi mamája azonban — hogy s hogy nem, — rájött a turpis cselekedetre, s egy párszor nem épen anyai simogatásban részesité az urfit.

Üzbéghy Bandi se vette tréfára a dolgot, s különösen akkor, midőn mamája az uzsona megvonásával fenyegeté, nagyon megijedt, s többször nem merte elsikkasztani a jevelet, mit Bedő Sándor ur kézbesités végett átadott neki.

Lehetetlen leirni azt a szorongást és félelmet, mit Bandi urfi az első levélke kézbesitésekor magában erzett. Ismerte ugyanis kedves mamája természetét, hogy nem irgalmaz az neki egy makulányit se s tudta azt is nagyon jól, hogy ha az egyszer kezébe veszi a virgácsot, le nem teszi addig, mig alaposan körül nem czirógtaja a vele kedves fiacskáját.

Tehát, mint mondám, Bandi urfi rémitő szorongást érzett magában. Tótágast állott eszében, valamennyi declivatió is conjugatió, s valószinüleg valamennyi classikust sorra átkozta magában.

Reszketett a keze, midőn átnyujtá mamájának a levelet.

Ha nem is tudta bizonyosan, — de legalább sejté, hogy mi van a levélben. A tanár ur bizonyosan azt irta meg, hogy ma is „Jupitris“-nek mondta a „Jupiter“-szó egyes számu „genitivus-át, pedig már egy hét óta rágják a fülébe, hogy nem „Jupitris,“ hanem „Jovis.“

Bandi urfi el volt készülve a legroszabbra. . .

A mamája felbontá a levelet s olvasni kezdte.

Bandi urfi félszemével egyik ruhaszekrényre sanditott, hol az a bizonyos virgács állott.

A mamája, mikor átfutotta levelet, csak annyit mondott: „Jól van!“

Bandi urfinak az arcza kezdett hét szint váltani, s ajkai olyan formán néztek ki, mint egy törött fazék.

A mama egy lépést tett a ruhaszekrény, Bandi urfi meg az ajtó felé!

No! mindjárt kezdődik a mulatság . . . Nem kérem, csuda történt! A mama nem nyitotta ki a szekrényt, hogy kivegye belőle azt a bizonyos virgácsot, hanem oda lépett kedves fiacskája mellé, s annak megsimogatván göndör haját, igy szólott:

— Hát éhes vagy édes Bandikám?! Nesze, itt van a „spájsz“-kulcs, eredj ki és kenj magadnak annyi vajaskenyeret, a mennyit akarsz. Méz is van a harmadik polczon. Abból is ehetsz. Eredj no!

Bandi urfi szemét-száját elejtette a nem várt fordulatra, s ugy állott ott, mintha földhöz szegezték volna, s csak akkor tért valahogy magához, mikor édes mamája a kezébe nyomva a „spájsz“-kulcsot, kituszkolta a szobából.

— Hiszen ez nagyon jól megy — mormogá magában Bandi urfi, a mint az éléskamra felé irányzá lépteit — bizonyosan nem hitte el a mama, a mit neki rólam az a szépséges Bedő tanár ur irt.

Efféle gondolatokat forgatva agyában nyitá fel a „spájsz“ ajtáját s bemenvén oda mind a mézből, mind a vajból amugy derekasan megkené torkát.

Az nap még fel se nyitotta Bandi urfi a könyvet, annyira megbatotta lelkét anyjának jószivüsége, máskor legalább csupa szemfényvesztésből kezébe vette a grammaticát s ugy tett, mintha tanult volna: de az nap még azt sem tette.

— Minek gyötörjem magamat? — gondolá magában nagy bölcsen — a mama ugy sem bánt, mikor még a tanár urnak sem hisz.

Ugy is történt.

Másnap a Bandi urfi épugy nem tudta megmondani a „Jupiter“ gentivusát, mint előtte való nap.

— Megálljon, hanyag fiu! — rivalt rá dühösen Bedő ur — majd irok megint a mamájának! Ez már mégis sok!

— Hiszen irhatsz te annak — mosolygott magában Bandi urfi, — ugy sem hisz az te neked, akármit is irsz rólam. Tegnap is vajjat meg mézet adott virgacs helyett.

És szó a mi szó, Bandi urfinak kitünő sejtelmei valának.

Édes mamája, midőn átolvasta azt a czédulkát is, még jobban megsimogatta kedves fiacskája göndör fürteit, s ez alkalommal is kezébe nyomta az élés kamara kulcsát, s felhatalmazá annyi vaj és méz elfogyasztására, a mennyi csak bele fér.

Bandi urfi jókat röhögött a markába, hogy igy felsült Bedő tanár ur a leveleivel, és az nap nemcsak kezébe nem vette a könyket, hanem még rájuk sem gondolt.

Es tartott ez az aranyos állapot csaknem két hónapon át. Bandi urfi következetes maradt önmagához: bele sem nézett a gramaticába! Hordta hüségesen a czédulákat a tanár urtól az édes mamájának, ki rendesen aztán is virgács helyett pompás uzsonákat adott kedves Bandijának értük.

De nincs az a boldogság, a minek vége ne volna. A Bandi urfi boldogságának is végének kellett egyszer lenni, ami szerencsésen meg is történt — a saját ügyetlensége folytán.

Egy csütörtök délután megint czédulát hozott az urfi s elbizakodottságában még az utcza ajtóban kivette könyvéből s magasra tartva kezében, ugy rohant be a házba.

Az első, kivel ott találkott, kedves papája volt.

— Miféle levél az fiam? — kérdé fiától midőn a mellé ért.

— Bedő tanár ur küldi a mamának — válaszolt lelkendezve Bandi urfi.

— Mutasd csak fiam! Szabad azt én nekem is elolvasni — szólott a papa kiváncsian s kivevé a levelet a Bandi urfi kezéből.

— Ej! bizonyosan a papa sem hisz neki — gondolá magában elbizakodottan, s oly merész volt, hogy megvárta, mig papája végigolvasta a levelet.

— Láneczos — lobogós-adta — fatytyuja! — kiáltott hirtelen a Bandi urfi papája, a mint a levelet elolvasta, — hát ilyen leveleket hordasz te az anyádnak, s egyik kezével megragadván Bandi urfit, a masikkal pedig egy éppen kéze ügyében levő bottal, ugyancsak el kezdte náspágolni szeretett fiacskáját.

— Jaj! jaj! jaj! papám! — orditott Bandi urfi — jól tanulok ezután! Jaj! jaj! jaj!

— Majd adok én neked gazember, levélhordást! — kiabált a kedves papája, s még jobban ütlegelé az urfit, ki torka szakadtából orditott,

A nagy jajveszékelésre a mama is kirohant a folyosóra, s mikor meglátta a nem éppen mulatságos jelenetet, ijedten szaladt oda, hogy Bandikáját kiszabaditsa a papa kezeiből.

Mikor Üzbéghy megpillantotta feleségét, elereszté Bandi urfit, s a markába gyürött levélkét neje elé tartá!

— Megcsaltál, asszony! Jaj neked! — orditá dühtől remegő hangon, — elpusztitlak a professoroddal együtt. Téged meg kölyök, felnyársallak a levélhordásért. S azzal kirohant a folyosóról az utczára, s ment egyenesen Bedő professor ur lakására.

Szerencsére nem találta otthon, — másnap meg hiába kereste, mert a professor is neszét vevén a dolognak, felpakolt s maga mellé vévén utitársul a szép, 30 éves Üzbéghynét, illa berek, nada-kerek! — ott hagyta a várost, s ugy elment, hogy még ma se tudják, hol van.

. . . Az a levél pedig, mely annyira dühbe hozá Üzbéghyt következőkép hangzott: „Imádott Amáliám! A tegnap előtt megbeszéltek szerint ma este 6 órakor elvárlak a liget ama helyén, hol már annyiszor találkoztunk. Előre is értesitlek, hogy mától kezdve egy sokkal csinosabb s elrejtettebb szobácskát béreltem ki idyljeinknek . . . Pá! csókol ezerszer a te szerelmes professorod, Sándor.“

Talán szükségtelen is megjegyeznem, hogy az előbbi levelekben nem volt szó egyszer is a „Jupiter“ genitivusáról, daczára annak, hogy a naspágolás pillanataiban Bandi urfi ezentul meg volt győződve arról, hogy az átkozott „Jupitris“ miatt püföli oly kegyetlenül édes papája...

Peregrinus.

dig régi kedveséhez huz, a kit nem tud elfelejteni. Ezóta folyton zavart életet éltek s ő egy darabig csak türte, mert azt remélte, hogy felesége végre mégis észretér. Az utóbbi időkben különösen élessé vált közöttük az ellentét és feszültté a viszony. Sokáig habozott, hogy mit tegyen, végre elhatározta, hogy előbb neje és aztán saját életét kioltja. Tegnap reggel már szilárdul el volt határozva arra, hogy a borzasztó tettet végrehajtja. Ugy nyolcz óra felé még együtt mentek el hazulról a város háza felé. Utközben az asszony egyszerre csak hátramaradt, s mire ő városházához ert, már nem látta sehol. Erre ő is viszssa felé indult s utközben találkozott nejével. Ekkor elhatározta, hogy a szivéhez fog szólani. Kérte is többször, hogy térjen hüségre és éljenek ezentul békességben egymással, de az asszony nem hajlott szavára. Igy értek el az ipar- és népbank'ig. Itt ujra megszólitotta nejét és ismételten kérlelni kezdte, de ekkor ez mérgesen hátrafordult s e szavakkal válaszolt: „Nem kellesz se testemnek, se lelkemnek!“ Azzal befordult a kapun. Ő egy pillanatig habozott, de aztán a kétségbeesés borzasztó érzetével kirántotta a kabátja belső zsebében volt forgópisztolyt s kétszer az asszonyra lőtt. Azt állitja ő is, hogy mikor a szájába akart lőni, hátulról valaki visszarántotta a kezét. — Ki hallgattatott ezután az asszony, ki azzal vádolja férjét, hogy folyton iszákoskodott s a háztartásra sohasem adott semmit. E miatt nagyon sokszor összevesztek, s ő is szemére vetette az urának hogy sokszor ő neki kell reá keresnie. Ilyenkor férje fenyegette, hogy előbb őt, aztán önmagát fogja megölni. Kedden délután együtt voltak a városban s ő ekkor tette zálogba férje óráját, mert Balázs Lajos teljesen munka nélkül volt. Mikor este lefeküdtek, ő egészen az ágy szélére huzódott, s mikor férje kérdezte, hogy miért nem jő hozzá közelebb, egész gyanutlanul mondá: „Azért fekszem igy mert az ablak is nyitva van, s igy könnyebben szerezek szeretőt!“ Férje ekkor hirtelen nagyon ingerült lett s azzal fenyegette, hogy 24 óra alatt meg fogja ölni magát. Az asszony ekkor azt mondta, hogy menjenek fel a kapitánysághoz s igazitsák ott el a dolgukat. Ezért mentek tegnap a városházára. Érdekes, hogy a férj egy levelet hagyott hátra. Ironnal irt néhány sort egy papirszeletre. Elbucsuzik szomszédaitól és kéri, hogy ne haragudjanak rá, ha valamivel megbántotta őket. „Azért tettem — irja — mert hü voltam és igazán szerettem őt. Akarom, hogy jöjjön velem, talán a másvilágon jobb élet lesz.“ — A sebesülteket a megyei közkórházba szállitották. Az orvosi látlelet szerint a nő jobb tenyerén a kis és gyürüs ujj között van egy tépett seb, továbbá a jobb felkaron és a nyakon egy gömbölyü seb. A férjnek a jobb álkapocs közepe táján van sebe. Erdekes még azon körülmény is, hogy midőn a két lövés eldördült, néhány lépéssel az asszony előtt az ipar- és népbank egyik tisztviselője haladt, kitől alig néhány arasznyira repült el a golyó. A helyszinét, különösen a lehorzsolt falat és vérnyomokat tegnap egész nap nagy tömegekben bámulták. Végül még megjegyezzük, hogy a sebek egyike sem veszélyes.

— **Fosztogató nőszemélyek.** Tegnap reggel, a mint Fröhlich templom-utczai füszerkereskedő kis lánykája a Deák F. utczai gyermekkertbe ment volna egy másik kis társával, egy tolvaj nőszemély, kiben a kis lány egykori dajkáját vélte felismerhetni, a két kis leányt különféle biztatgatások közt elvezette a román templom udvarába, s ott a kis lány arany fülbevalóit kiszedve azt állitva, hogy a mama parancsolta, mert megakarja csináltatni s mikor a kis leány sirva fakadva ellenezte ezt, képes könyv és kép igérete mellett elvezette őket a Forrai-utczában levő antiquarius könyvkereskedésébe, hol a gyermeket egy 5 kros ócska képes könyvvel csakugyan megajándékozta, s aztán pedig visszavezette a gyermekkert kapujáig, melyen még be is eresztette. A károsult kereskedő mindjárt délelőtt a rendőrségre ment hol a cselédosztálynál kivette a nála szolgált cselédek névsorát s kis leányával s egy rendőrrel a fosztogató nő keresésére indult, estig azonban nem sikerült nyomára jönnie. Ugyancsak tegnap délután 4 órakor egy másik hasonló eset is fordult elő. — Egy leányka gyémántos fülbevalót vitt az aranymüveshez csináltatás végett, s utközben egy kapu alatt tőle is egy asszonyszemély vette azt el. E galád kifosztási mód a legszigorubb büntetést érdemli meg, s hiszszük is, hogy ha a tettesek kézre kerülnek, a rendőrség nem fog egy két napi elzáratás mellett a dolog felett napirendre térni.

— **Beiratkozások a zenedébe.** Az aradi zenekedvelők egyesületének zenedéjében a beiratások f. évi szeptember hó 1-től 15-ig naponként (vasár- és ünnepnapok kivételével) d. e. 11 órától 12-ig eszközöltetnek a zenede helyiségeiben (templom-utcza, a posta-épülettel szemben) az 1887—8. tanévre. A beiratási dij 5 frt; a tandij egy főhangszer után 25 frt, egy mellékhangszer után 10 frt, egy évre, mely két részletben fizetendő. — A karének ingyenes és kötelező. Egyesületi tagok által ajánlott növendékek 5 frttal kevesebb tandijt fizetnek. A beiratás alkalmával a t. cz. szülők vagy helyetteseik jelenléte szükséges, Arad, 1887. augusztus 31. Hendl János, zenedei igazgató.

— **Nem rosz.** Egy aradi fiatal kereskedő nejének tegnap a hajnali órákban egy kis leánya született. Az egész család és rokonság örömmel vette körül a beteg ágyát, a férj pedig örvendett, hogy szeretett neje minden nagyobb baj nélkül egy erős leánygyermeket hozott a világra. Egyszerre csak kopogtat valaki az ajtón. A kereskedő felugrik székéből és a kopogtatásra azt hiszi, hogy valamelyik rokona vagy a szülésznő akar bejönni s elkiáltja magát: „Szabad!“ Erre egy fiatal ember nyit be és beajánlja magát mint az „X. Y.“ életbiztositó intézet ügynöke, ki tudomással bir arról, hogy kedves nejének leánygyermeke született és azért bátorkodott „alkalmatlankodni“ hogy a kis csecsemő életét biztositsa. A férj eleinte tolakodásnak vette és boszankodni kezdett, de az ügyes ügynök annyira körülvette a kereskedőt, hogy a kis csecsemő életét csakugyan biztositotta.

— **Tüz Almás-Kamaráson.** É hó 5-én déli 12 óra tájban Almás-Kamaráson, még ed dig ki nem derített okból, a plébánia épület kigyuladt és a szó-szoros értemben porig égett. Főtisztelendő Csiky Ignácz plébános urnak pedig minden butorzata és holmija beleégett. A plébánia egy rozoga nádfedelü épület, jobban mondva viskó volt, mely a tisztességes lakás legkisebb fogalmát is nélkülözte. Azért tehát nem kár. Annál nagyobb azonban a szegény plébános vesztesége, kinek mindene elpusztult. — Menteni nem lehetett mert a nyomasztó hőség, szárazság folytán az egész tetőzet egyszerre tüzet fogott. Mint a villám futott végig a láng a száraz nádtetőn, s mire az oltáshoz fogtak már csak romokat öntözhettek. — A rosz parochia helyet már régebben készültek ujat épiteni, de e terv évről évre el lett halasztva, mig most a sors kényszeriti a községet tisztességes parochia épitésére. Fájdalmas csak az, hogy a szegény plébános esett áldozatául a fösvénységnek, vagy talán a roszakaratnak.

— **Magyar leányiskola Uj-Szt.-Annán.** A közoktatásügyi miniszter megengedte, hogy Jánszky Piroska okleveles tanitónő Uj-Szt.-Annán magyar tannyelvü négy osztályu elemi leányiskolát nyithasson.

— **Egyházi látogatás.** Szél Kálmán nagy-szalontai egyházmegyei esperes szeptember 9-én érkezik Aradra, hogy az itteni egyházat kül- és belviszonyaiban megvizsgálja. Az egyházlátogatás végeztével Fábián László főispán főgondnokkal Szent-leányfalvára tesznek kirándulást az ottani egyház valóban zilált állapotának rendbehozása végett, s ha lehetséges és az idő engedi, ez alkalommal megkezdenék a lippai egyesült protestáns egyház szervezését is.

— **Mükedvelői előadás.** A buttyini ifjuság tegnapelőtt este a nagyvendéglő helyiségében mükedvelői előadást rendezett, mely igen nagyszámu közönség jelenlétében igen sikerült. Az előadást miat magánuton értesülünk — valami tüz-lárma zavarta meg. A félelmen csakhamar keresztül esett a közönzés és az előadás tovább folyt.

— **Az aradi templom-utczai fiuiskolában** az idén oly nagy számmal jelentkeztek, hogy sok szülőnek a gyermekét ez iskolahelyiségben nem lehetett felvenni. A osztály-rendszer alapján a tanitás következőleg osztatott be. Az I. a. osztályt Szathmáry Istrán tanitja. I. b. osztályt Vlacsil Károly, II. a. osztályt Györgyössy Rudolf. II. b. osztályt Fischer Antal, III. a. osztályt Brusch Alajos. III. b. osztályt Szilágyi György, IV. a. osztályt Peisinger József, IV. b. osztályt Némethy Károly.

— **Varju! Varju!** Jó hangulatban voltak tegnap egész nap a Fábián utcza kövezői. És különösen az volt a mulatságuk, hogy valahányszor egy czigány akadt elibük, annak, feketeségére czélozva, folyton azt kiáltották, hogy »Varju! Varju!“ Majd ennek hangját utánozták boszszantva a koboló czigányokat. Néha aztán ezek is megemberelték magukat, megkezdődött a veszekedés, lárma zaj, és mindezek mellett már most elképzelheti a t. publicum, hogy milyen serényen haladhat a Fábián-utcza — kövezése!

— **Vadászjegy nélkül** vadászgatott egy Pósa György nevü kurtakéri lakos. Mikor a tilos mulatságon rajtakapták, elvették a fegyverét s az esetről illetékes helyen jelentést tettek.

— **Tüzeset a vidéken.** A mult éjek egyikén Muszka Pável ó-szent-annai lakos háza, hihetőleg gyujtogatás következtében, kigyuladt és leégett. Tüzet fogott a szomszéd Mócsik Mikuláj házának nádfedele is és az is leégett. Az összes kár 170 frt. A házak biztositva voltak.

— **Betöréses lopás.** Szabó Károly, radnai lakos zárt szobájába az ablakon át egy Wechsler Ferencz nevü egyén behatolt és minden ruhanemüt onnan ellopott. A lopott tárgyakat még megtalálták nála, őt pedig letartóztatták.

— **A pincze tolvaja.** Kohn Mór dombroviczai lakos pinczéjét Béres Isztinie feltörte és onnan sok pálinkát, dohányt és mindenféle egyéb holmit ellopott. A tettest elfogták.

— **A mezőgazdasági rendtartás** tárgyában a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter egy szabályrendelet alkotását kivánja Arad város törvényhatóságától. Ez ügyben egy szükebb körü bizottság Parecz István elnöklete alatt már tegnap megkezdte a tárgyalásokat.

— **Gyönyörü ágykészlet** vonja magára a figyelmet a Rosenberg és Klein czég divatüzletének kirakatában. Az ágykészlet József főherczeg Déván tartozkodása alkalmából fog használatba vétetni. A valóban pazar és szép munka dicséretére válik a czégnek.

— **Lelkész-avatás.** A Debreczenben tartott tiszántuli egyházkerületi gyülés végeztével tartatott meg ez ugynevezett lelkészavatási ünnepély. Az avatásra 50 ifju lelkész jelentkezett, kik már rendes állomással birnak. Az ifju lelkészek nevében az ősz főpásztort Révész Bálint püspököt meleg szavakban Csák Máté nagyváradi lelkész üdvözölte. A nagy-szalontai egyházmegyéből felavattattak Onody Sandor mező-gyáni, Szondy Géza szent-leányfalvi, Szondy György gyantai, Pinczés János remetei, Csák József gyoroki, Csik Albert dolhai, Csák Máthé nagyváradi, Fa István pancsovai, Kecskeméthy Ferencz békési, Panczél József bánfalvai lelkészek.

— **Népiskola Nagyhalmágyon.** Müller Gyula tanitójelöltnek a közoktatásügyi miniszter megengedte, hogy Nagyhalmágyon egy négy osztályu magyar népiskolát nyithasson.

— **Az aradi ev. ref. egyházban** a jelen évben eddig kereszteltetett 105 gyermek, 61 fiu, 44 leány. Meghalt összesen 82 egyén, és igy a halálozási arány mellett a születésé kedvező. Eskettetett 27 pár.

— **Magyar leányiskola Pankotán.** Kócsa Károly pankotai ev. ref. lelkész több pankotai polgárral szövetkezvén, egy magyar elemi leányiskola létesitését határozta el. A kérvényt a megyei kir. tanfelügyelő pártolólag terjesztette fel a közoktatásügyi miniszteriumhoz. Kivánatos, hogy a kérvény kedvező elintézésben részesüljön, mivel eddig Pankotán egyetlen tanitónő sem működött, s igy a leánynövendékek a női kézimunkában eddig csak igen hiányos kiképeztetésben részesülhettek.

— **Lelkészvizsga.** A debreczeni egyházkerületi nagygyülés alkalmával a lelkészi vizsgát kitünően tették le Csécsi Imre szép tehetségü aradi segédlelkész, kinek egy pár sikerült költeményét lapunkban is közöltük és Csák Emil ret.-kovácsházai segédlelkész.

— **Kutya hecz.** Tegnapelőtt este a Petőfi-utcza sarkán egyik kutyapeczérak elfogtak aradi polgárnak a kutyáját, ki a peczérekre ezért rátámadt és egyik-másikat pofon ütötte, a miért a peczérek tegnap délután az illető hatóság előtt panaszt emeltek. Valóban ideje lenne, hogy ennek a kutyaheccnek Aradon vége szakadjon.

Ünnepi szónoklat.*)

„Ajtatosan elmélkedünk mi, az egész föld kerekén szétszórott zsidók, oh! egyetlen egy Istenünk, a Te végtelen atyai kegyelmedről, szentélyednek tiszta légkörében!“

A koronázott zsoltárköltő eme szép verse ti összes derék tagjai, ezen a vallásos haladás- és a magyar nemzeti cultur-életért lelkesülő hitközségnek, méltán rebeghet forró hálaimát rebegő ajkaikon most, zsidó éltetek e legünnepélyesebb perczében, midőn ti, a mindenható és mindent szerető isten dicsőítésére oly példányos áldozatkészséggel felemelt házat szentélylyé felavatjátok. Mert az örökké élő isten segitő kegyelme, mely már az évek ezrein át védangyalként kiséri az egyistenség rendületlenül kitartó néphirnökét, mindig akkor nyilvánul legdusabban és legvilágosabban annak gyakorta viharos, küzdelemtelt történelmében, midőn oly talajon épithet fényes imolát, a hol egykor minden emberi jog- és méltóságtól megfosztva csak türött, sőt gyülölt idegenként a „Ghetti“ sötétségben sinylődött, de hol végre az igazság isteni hatalma számára is drága, hazai földet vivott ki, melyet oly lángolóan szeretni tud, szeretni akar, mint szerette valaha Cion szent hazáját. Es ilyen lélekemelő s boldogitó helyzetben vagyunk jelenleg mi zsidó-magyarok is; mert ugy innen, mint tul a Királyhágón nem többé a sötét zugutczákban elrejtett, hanem az alkotmányos szabadság és jogegyenlőség szentelte nyilvános tereken emelkedhetnek fel büszken, meny felé a mi szentélyeink, melyekben csakugyan dicső, ünnepélyes alkalmunk van: a segitő és megváltó Isten csodatevő kegyelméről hálaadó lelkesedéssel elmélkedni.

Teljesitsük tehát ez most, ez áhitatnak szentelt órában, de előbb fakadjon ki őszintén zsidóul meg magyarul érző sziveinkből a dicsima: Dicsértessél örökkévaló Istenünk a világegyetem királya, hogy éltettél és fentartottál bennünket jelen világosodott korszakáig, melyben mindinkább valósul a szabadság, egyenlőség és testvériség messiásszerü isteni igérje; és hogy elérni engedtek nekünk, e hazafias és szabadelvü kulturváros zsidó lakóinak, a mai örömnapot mely arról tanuskodik, hogy áldozatkész lelkeink szentélyében is honol a minden igaz, jó, szép s nemesre buzditó Isten-eszmény, mint ezt a Thora nevelő és nemesitő hitkönyve követeli a mai ünnepi szónoklatunknak alapige gyanánt szolgáló eme mondatában: „Készitsenek nekem szentélyt, jelül annak, hogy közöttük lakom!“

Ajt. hallg.; szeretett hit- meg polgártársaim!

Mikor az egyiptomi zsarnokságból oly diadalmasan kivonult ősi Izrael isten-adta szabadságának zászlóját a menyei viszfénytől körülsugárzott Hórebhez elvitte, hogy ottan azt a tiz vallás- meg erkölcstörvény által, megszentelhesse; ekkor — igy beszéli a Thóra — az egész nép a legtisztább vallásos lelkesedésből áthatva; Mózes prófétának hozzá intézett eme kérdésére: valjon hódolni fog-e szüntelen ezen magasztos tannak, mely egyedül az emberi akarat szabadságát törvényessé nemesiti? ritka egyhanguság és egyszivüséggel felelt: „Mindazt, amit Adonai parancsolt, megtenni és megfontolni fogjuk!“

Erre elmésen jegyzik meg a talmud bölcsei:

„Minthogy a megszabadult Izrael fiai meg leányai a vallás- erkölcsi cselekvést mely mindig önmegtagadó áldozatkészséget igényel, főléje helyezték, a sokáig ingadozó és okoskodó elméletnek, mely többnyire a hitbuzgalom tetterejét megbénitja; ugy már is méltóknak tartotta őket az Ur Isten a fenséges hivatásra, hogy t. i. ők emeljék fel a legelső szentélyt e földön az ő nagy nevének dicsőitésére. Mert ezen nyilatkozat által csakugyan világos tanubizonyságot tettek arról, hogy már ő bennük, — azaz szivük és szellemük szentélyében is honosságot nyert ama legnagyobb áldozatra serkentő isten-eszmény, mely azóta a zsidónemzedékről nemzedékre szent örökségül szállott ugy, hogy mindenütt e nagy világon, a hol a zsidó elviség hivei, mint egykor megváltott őseik, a szabadság áldott légkörében emberségesen élhetnek, ottan egy fényes templom létesül a megszabaditó isten tiszteletére, és mindazon müvelt, hazafias városok diszére, melyeknek területén ők egyenjogositott honpolgárokként becsületesen munkálkodhatnak; — ámde őszinte zsidókként is hitük sz. lobogóját batran fennen hordozhatják. — Es mind ez — hála az igazság mindenható védurának — valósult már édes hazánkban is, melynek lovagias magyar nemzete felvilágosodott szellemével észlelte, hogy az alkotmányhü királyság legszilárdabb oszlopa a humánitás azon jogelve, mely a polgárokat, nemzet- meg felekezetkülömbség nélkül, egyenlően boldogitani akarja. — De ez valósult különösen körötökben is, ti derék, mert csekélyszámu tagjai ezen kis zsidó hitközségnek; mivel — tudtommal — ezen zsidó disztemplom szintén az első, mely e birneves cultur város területén épült azóta, mióta ti ennek hüséges és szabad polgáraivá lettetek.

Es minthogy ti is, mint vallásunk felvilágosodott hivei, az áldozatkész tettnek emberei vagytok, kik a merőszellemü egy isten, nyilvános szentesitését drága nemzetünk előtt tartjátok a legvallásosabb erénynek; ugy titeket is méltóknak jelölt ki az egek ura, hogy az ő nevének dicsőitésére oly szentélyt emeljetek, mely valóban tanuságot teszen arról, hogy zsidó szivetek- és szellemetekben honol az isteni eszmény! Igen is, k. h. az isteni eszmény! Mert mind az, a minek jeléül szolgál áldozatkészségtek eme sikerült szentmüve, isteni jelleggel bir.

Ezen zsidó templom, t. i. jeléül szolgál mindenekelőtt azon tiszta, igaz vallásossagtoknak, mely nem az észbutitó, emberi szenteket imádó előitéletek sötétségében, hanem szivbeli vallás- és az észderitő müveltség világosságában keresi fel az isteni világszellemet, mely egyedül méltó lehet érző és gondolkodó emberek imádására!

Ez jeléül szolgál, továbbá, őszinte magyar hazafiságtoknak, mely azt követeli, hogy Magyarország zsidó templomaiban édes költői anyanyelvükön is kifejezés adassék ama boldogitó ténynek, mely szerint mi vallásilag ugyan rendületlenül hü zsidók, de nemzetileg ép oly rendületlenül hü fiai vagyunk és leszünk örökké magyar hazánknak. És ezen érzelem, mely egyéni, családi s társadalmi létünket áthatja valóban oly szent, isteni, mint vallásos!

Ez jeléül szolgál, végre a nemzeti cultuléletre való törekvésteknek, mely azt akarja előmozditani, hogy ezen a tiszta vallás- és hazafiságnak szentelt templom Erdély pezsgő életü és tudományos központján dicső mintaképlegyen, melyet majd lassankint, a nemzeti közmivelődés győztes befolyása alatt, Erdély többi zsidó hitközségei is lelkesülten utánozni fognak. És ezen jogosult, forró óhajtás szintén isteni eszmény! E szerint k. h. bátran mondhatjátok, hogy ezen ház, mely mintegy megtestesülése azon szent vallási meg hazafiui gondolatok- és' érzelmeknek, mik szellemetek és szivetekben élnek, a szó legnemesebb értelmében ép oly, olyisteni szentély, mint amaz első volt, melyet a megszabadult és megifjult Izrael már a sivatagban rendkivüli áldozatokkal felállitott: és mint ama két későbbi vala, mely Cion magaslatán, a szabadság és igazságszeretetnek istenáldotta talaján tündökölt. Mert a józanul gondolkodó zsidó, k. h., ki azzal a nemzetiséggel akar égybe forrni, melynek hazájában ő az alkotmányos törvények védszárnyai alatt biztosan él meg, munkálkodik, ott találja fel valódi vallásos, Cionját, a hol, mint már lánglelkü prófétáink hirdették, az az egy istenbeni hit- és lelkiismeretnek szabadsága győztes diadalát fényes templomokban ülheti meg; ám nem kivánkozik vissza ama szük, nemzeti Cionhoz, melynek ledülése által épen csak lehetségessé vált a zsidó népszellemnek az egész embervilágra szóló papi küldetése!! A mit tehát az őszsidó királyok bölcse, Salamon az első Cion-templom felszentelési ünnepélyén hálaadó lelkesedéssel elmondott, méltán mondhatjátok ti is, „Dicsértessék Adonai, a nemzetek Istene, ki nyugalmat szerzett Izrael népének Árpád és Hunyad virágzó honában is, a hol minden egyes zsidó templom mely most áldott talaján felépül, a nép meg felekezet közti békességnek és türelmességnek egy dicső emlékjele, melyen aranybetükben e felirat tündököl het:

„Elismerik végre a föld összes népei hogy Adonai, kit a zsidó templomban imádnak, nem Izrael külön Istene, hanem az egész emberiség mennybeli atyja, ki az idegen néptörzsből való jámbornak fohászaira ép oly kegyteljesen figyel!“

És ezért fohászkodjunk csak együttesen zsidó meg nem zsidó polgártársaim: örködjenek e menybeli atya mindent látó szemei szüntelen eme háza felett is, a hol mindenek előtt neki legyen szentelve az emberi szellem, mely itten felvilágositó hitigazságért esedezni fog; az emberi szív, mely itten a hüség és felebaráti szeretetre, a becsületesség és jótékonyságra serkentő érzelmekért imádkozni fog, mint a zsoltár költő felkiált: Tiszta szivet teremts nekem ó Isten, es igaz jellemben szilárd, kitartó szellemet ujits meg bennem!“ A hol neki legyen szentelve — továbbá — ezen ékes frigyszekrény, melyben el van helyezve Izrael örök védkincse, az egy Isten tökéletes Thórája, az emberi lelkek nevelő és nemesitő, üditő és erősitő, vigasztaló és felemelő vallásos varázshatalma; neki legyen szentelve eme mindig szeliden és szerényen égő lámpa is, mely intő jelképül szolgál arra, hogy a lélek szentélyében a hit szövétneke szintén mindig csak szeliden és nyájasan világitson, ámde a türelmetlen vakbuzgóság rontó tüzévé ne váljék sohasem, neki legyen szentelve ezen templomi asztal is, melyről hangosan felolvastatnak a szentirásnak hit- meg erkölcstörvényei, hogy azoknak ájtatos zsidó hallgatói künn, a létérti nehéz küzdelmek és csábitások daczára egyedül szerintünk éljenek humánusan, munkálkodjanak becsületesen hitfelekezetük tiszteletére, embertársaik jólétére és édes hazánk üdvére! A hol neki legyen szentelve — végül — emez egész templomi emelvény, melyen a szerető arapárok az ő atyai és döntő akarata foltán kötni fogják a szivek legbensőbb és legboldogitó házasfrigyet; melyen az ő atyai áldásáért könyörögni fognak az ujszülött gyermekek számára, hogy nyert héber és magyar nevüket mindig jellemtisztaságban megóvják; melyen naponta fel fog hangzani a lelkiüdvösségért kádis-ima, hogy ez enyhitő vigaszt öntsön a fájdalom dult keblekbe, a gyámoltalan árvák, özvegyek és szomorkodók sajgó sziveibe; melyen naponta az előimádkozó ajkain lebegni fog a sz. irásunkban foglalt papi áldás, hogy ez mindenek előtt teljesüljön édes hazánk virányain, Ő Felsége első Ferencz József koronázott, alkotmányhü királyunk és egész fenséges családján, ezen szép culturváros tudományos, közhasznu, jótékony intézetein és összes polgárain, ez áldozatkész zsidó hitközség érdemdus előljáróin, vezetőin, vénein és reményteljes ifjuságán, e jövendő virágzatának biztositékán — és mely igy hangzik: (Héber áldás!)

*) Rosenberg Sándor dr., aradi főrabbi hazafias, szép beszédéről, — melyet a kolozsvári uj izraelita imah z felszentelési ünnepén mondott, — lapunk tegnapi számában röviden már megemlékeztünk. Most közöljük a megszivlelésre méltó és nagy hatást keltett beszédet egész terjedelmében. A szerk.

---

nyilásához mondva a szavakat, a hol Dersei kapitány és a többiek állottak, — mondja meg a nagyságos ur lelkére, hogy csakugyan a nagyságos ur az Dengelegi, a ki most szökik más országba és a kinek át kell, hogy adjam az utlevelet?

— Én vagyok! mondá Dengelegi.

— Az a kit Fejérvölgyön elfogtak és még azon éjjel megszökött a városbázi tömlöczből?

— Az, az! — volt az izgatott hangon adott válasz.

— Hát a Várnay ügyvéd ur, a ki czimborája a nagyságos urnak és a kinek a fiókjába az a fehér haju ur a levelet tette, melyik?

— Én vagyok! — mondá Várnay, — mit akar?

— Majd meg tetszik tudni, instálom! — Ez itt pedig Zomora, a ki a szökéskor az egyik rabot megölte a fegyházban. Őket ismerem?

— En is — kiáltá Lajcsi.

— De hát mit akartok, mit kiabáltok itt mint valami szamarak! — dühösödött Zomora, — végezzünk már!

— Csak azért kellett azt nekünk tudni, — szólt közbe Ferdi, — mert nem szerettem volna másoknak adni az utleveleket, mert attól a fehér haju öreg urtól három utlevelet kaptam!

— Hármat?! — kérdé örömmel Várnay, ide vele!

— Miudjárt, — kezdé vontatottan ismét a beszédet Ferdi. — Most már tudunk mindent és a dolog rendben van!

— Természetesen! — biztatá Dengelegi, — itt vagyok én, Dengelegi ügyvéd, Várnay irodavezetőm és a Derék Márton felügyelőm, a Zomora ....

Ebben a pillanatban egy rendőri sip hangja hallatszott fel, a mit százszorosan viszhangzott a bánya boltozata.

— Mi az? — kérdé gyanakodva Dengelegi.

— Valami emberek tévedtek ide! — szólt tettetve Lajcsi, mire mind a tárna kijáratára néztek. Ott állottak Derseiék az öt rendőrrel, s a Bundással, mely veszedelmes dühvel mozgott.

— Elvesztünk! — sziszegte Várnay.

— De nem adjuk olcsóért magunkat! — kiáltotta Dengelegi, — ki a revolverekkel! — Mind hárman előszedték tüszőikből revolvereiket.

— Adják meg magukat! — kiáltá harsányhangón Dersei.

É szóra a Bundás egy irtózatos ugrással Dengelegi előtt termett. Éppen jókor, mert ez pisztolyát Dersei kapitányra sütötte. A szegény kutya hangtalanul hullott a földre és kiadta páráját. E lövést követte a Várnay és a Zomoráé, mire a rendőrök sortüzet adták és Várnay holtan bukott a sókoczkákra, mig Zomora felorditott fájdalmában, a mint a nagy golyó szétzuzta karját. Dengelegi sértetlen maradt. A másik pillanatban Lajcsi és Ferdi hátulról lerántották a földre Dengelegit s az odasietö rendőrök vasba verték, Zomorával együtt.

Ezzel az idegen története véget ért, s a nagy izgalmat keltő végtárgyalás után a fejérvölgyiek nagy örömmel vették tudomásul az itéletet, hogy Dengelegit életfogytiglani fegyházra, Zomorát pedig akasztófára itélték.

XXXII.

Egy kis verőfény.

Dersei, a hős kapitány és a kitünő rendőr két hónap mulva, mint dorosi főkapitány ülte meg lakodalmát Rózikával. Az egész város egyhangulag követelte, a közbe jött választáson, hogy az országos hirrel dicsekvő alkapitanyt válasszák meg a rendőrség fejéül.

János gazda ezután még gyakrabban hivatkozott a vejére az lett a szójárása, hogy „a vőm a dorosi főkapitány.“

Dersei az irodájában egy érdekes ereklyét őrzött. A szegény Bundást kitömve. A hü állat kétszer mentette meg a Dersei életét. Egyszer, a mikor Nyikulájt nyomra vezette a jégverembe, hol a kapitany el zárva volt, másodszor a mikor a Dengelegi golyóját fogta fel Bundás a bányában Dersei elől.

Rózika a boldog, szép asszony valahányszor férje hivatalos helyiségében megfordult, sohse mulasztotta el gyöngéden megsimogatni a szegény Bundás fejét, melyben a mig élt, olyan derék dolog született, a milyen sok ember fejében nem támadt.

A vidék másik boldog és szép asszonya Margit volt kit Károly rajongó szeretettel vett körül. A két család a legbensőbb bizalomban élt egymással és a nyarat mindig együtt töltötte Rózika Margittal, a közeli Doros-Aknán, hol pár év mulva a Károly kies helyen fekvő villájának verandáján két angyalszép gyermek játszadozott a két boldog anya előtt.

János gazdáék beköltöztek Derseihez a városba és jó öregek Nyikulájnak adták át az országuti korcsmát.

A derék ember egy széki magyar lányt hozott aztán asszonynak a házhoz.

Hazánk és a főváros.

— **On dit.** Hir komámasszony, mely Shakspeare szerint „nem valami szavahihető személy“ szereti a minisztereket is cserélniberélni akkor is, midőn szó sincs róla. A minap már azt suttogta, hogy Baross Gáborból hadügyminister lesz, noha ez idő szerint a kellő helyén van, mint kellő ember. Belátva tehát hir komámasszony, hogy ezt a mendemondáját senki sem hiszi, Wekerle Sándort pedig fiatalnak tartván még arra, hogy már ez évben pénzügyministerré tegye, most Orczy Bélához fordult vissza, a kinek lemondását nem egyszer emlegette már. Beteges, beleunt az ügyekbe, a magánéletbe vágyik, azt állitja róla, mennyi igazsággal, ő tudja. Meg van helyette a felségszemélye melletti miniszter-jelölt is Széchenyi Pál grófban, kiért a kormánypárt képviselőinek szive valószinüleg nem is hasadna meg. Mivel pedig az ő mandátum-ügye nem a legkellemesebb dolog, mert kivülről kérvénynyel, belől pedig valószinüleg szóostrommal támadják meg: a hir kap az alkalmon s azt hirdeti, hogy mielőtt az országgyülés igazolási eljárása megkezdődnék: Orczy br. lemond s utódjának Bécsbe Széchenyi gr. megy. Akkor hisszük, ha meglesz.

— **Rövid hirek.** Franczia hivatalos irat érkezett a nezsideri kir. járásbirósághoz: „csász. kir. járásbiróság“-nak czimezi benne következetesen nem valami külfölgi hatóság vagy tájékozatlan német földmives, hanem a pozsonyi m. kir. pénzügyigazgatóság egy hivatalnoka. — Déván a reáliskolai internatus kedveltségét bizonyitja, hogy az első osztály népessége elérte a maximumot, 60-at s több jelentkezőt vissza kellett utasitani. — A temesvári hadtestparancsnokság alaptalannak nyilvánitja ama hirt, mintha Nagyváradon egy közkatona agyonlőtte volna hadnagyát. — Pozsony városa közgyülése elhatározta, hogy ünnepélyesen fogja üdvözölni a nemzetközi egészségügyi congressus tagjait, mikor ezek Bécsből Budapestre rándulnak. — Nagyváradon e hó végén fogják tárgyalni néhai Ipolyi püspök hagyatéki ügyét, mely meglehetősen bonyodalmas, mert a kormány, a rokonok, az academia, történelmi társulat, Szent István és Szent László társulatok sat. összesen tetizenhárom fél van érdekelve. — A Zsivenna kiállitását Turócz-Szentmártonban mult vasárnap berekesztették. — Japáni vendég járt közelébb az aggteleki barlangban: Kuma Snohara, ki bányászati tanulmányok végett időz Európában. — A lipiki fürdőben augustus végéig összesen 1678 vendég volt. — Dobokamegye segédtanfelügyelőjévé Lengyel János neveztetett ki, egyelőre ideiglenes minőségben. — Debreczenben az ártézi kut furásával már 277 méter mélységig jutottak.

A nagy világ.

— **Az exeteri szinházégés.** Lapunk tegnapi távirata már emlité, hogy Exeterben, Anglia Devon grófságában a városi szinház leégett. A város lakossága, mely körülbelül 50.000 főre rug, csak az imént épitette fel 1885-ben leégett szinházát, melyet most ujra elhamvasztott a pusztitó elem. Kedden este a „Romany Rye“ czimü melodrámát adták elő, s a tüz előadás alatt, a tüz előadás alatt, a negyedik felvonás folyamán a szinpadon támadt. A függönyt hirtelen lebocsátották, s a közönség nevetett, mert nem sejtette a veszedelmet. Egyszerre tüzi lárma keletkezett, s a lángok kicsaptak a nézőtérre, a hol nagy panique támadt. A házban, mely zsufolásig tömve volt, mindenki az ajtóhoz nyomult. A földszinten és az első emeleten ülők ki is jutottak az égő épületből s nem történt egyéb bajuk mint hogy a tolongásban összelökdösték őket. A karzati közönség azonban nem tudott menekülni mert mindössze csak egy kijárás állt rendelkezésére. Számosan bennégtek. Ejfélig száz harmincz holttestet vonszeltak ki a romok közül, ezenkivül 23 sulyos sebesültet szállitottak kórházba. Hir szerint több mint két száz ember lett a szerencsétlenség áldozata. A szereplő személyzetet nagynehezen megmentették. Mikor a mentő létrákat a ház falához támasztották, borzasztó jelenetek játszódtak le. Egyik ember a másikat taszigálta le. Sokan leugráltak a tetőzetről, mely minden pillanatban leszakadással fenyegetett.

— **Rövid hirek.** Klementina özv. száz-coburgi herczegnő felől közelébb az hirlett, hogy Lourdesbe zarándokol imádokozni fiáért, a bolgár fejedelemért; most e hirt egészen alaptalannak nyilvánitják. — Szögény László külügyi osztályfőnök hosszabb szabadság után Bécsbe visszaérkezett. — Holub Emil Afrika-utazót és nejét a jövő hét végére várják Bécsbe s ünnepélyes fogadására készülnek. — Azoros ztrónörökös szoros incognitóban Párisba utazott; minden hivatalos tagadás daczára beteg s alkalmasint tanácskozmányra viszik. — A török állampénztár, mint egy távirat jelenti, olyan üres, minő már rég nem volt; ez pedig nagy szó, mert arra sem igen emlékeznek, mikor nem volt üres. — Frankfurtban megbukott a Schwalmféle bankczég, melynél magyarok is számosan vannak érdekelve: Berlinben pedig a Goldsteinczég bukott meg 865,00 márka adóssággal. — Próbamozgósitás lesz legközelebb Oroszországban is, még pedig nem csak egy kerületben, hanem az egész birodalomban de csak két korosztályt hivnak be. — Tua Teresina, a jeles hegedümüvésznő, octóber 1-én Amerikába indul, hol száz hangversenyben fog játszani s ezért összesen 220,000 frankot kap. — A német trónörökös a télen két hónapot Genuában fog tölteni, hol már rendelt is lakást. — A Turolla Emma betegedési hire alaptalan. A magyar kir. opera volt müvésznője jól érzi magát.

CSARNOK.

Róza.

(Népies elbeszélés.)

— Az „Aradi Közlöny“ számára fordította: M. J. —

[4. Folyt.] III.

Az iskola épület átellenében fenn az ablak redői között világosságot vett észre a fiatal tanitó. Szerény kinézésü, kisded házikó állott ott szalma fedéllel. Valamivel magasabban állott a hegyen, melynek nem éppen magas tetején állott a templom, melynek sötét körrajzát elég világosan lehetett felesmerni.

A kis házikó ajtaja felnyilik s rajta egy sugár női alak lép ki, ki két vedret vitt. Daczára, hogy a nap ez évszakban jókor kel, a tanitó mégsem vehette ki az arczvonásokat, de tekintetével tetszőleg követé a könnyü, lebegő járást.

— Ettől kérsz egy ital vizet, ha a kutról visszajő, mondá magában. S vette füles poharát, az ajtót gyorsan betette és lement őt bevárandó, de jó ideig tartott, mig vissza jött. A kutnak messze kelle lennie. A nap mind jobban előre haladt, ugy, hogy körületében minden tárgyat megkülömböztethetett. Az iskolaház fedele alatt fészkelő fecskék vigan csicseregtek, itt ott röpült ki egy-egy fészkéből, fehér mellét az üde levegőben fürészteni.

A tanitó megpillantá a vártat két telt vederrel jönni. Midőn közelebb ért, eléje ment, barátságosan köszönté és egy pohár vizet akart kérni, de mint megpillantá, az örömtől meglepetve, kiejté kezéből a poharat, mivel előtte állott a szép leányka, kit a „szép kilátáson“ látott, és kinek képe oly mélyen vésődött szivébe.

Ma meg sokka lszebb volt mint tegnap; az égkék sapka fekete szallagjai övezték gyönyörü arczát körül, mint valami pompás keretbe zárt szépséget; mig rendetlen, barna puha hajának két hosszu fürtje bujt ki, és vállaira hult alá. Egyszerü világos kék mellény, hoszzu gyapot köntös, nyakát és keblét takaró kendő tevé összes öltözétét, mig a karokat könyökig csak az ingujjak fedék.

Mindketten lángvörösen állottak egymással szembe. Ferencz a tegnapi napra való visszaemlékezestől meggyőzve, a leányka, mivel a tanitó, kit tegnap a lelkészszel az iskolába menni látott, — őt a reggeli öltözetében találta, és kit tegnap oly gyönyörrel szemlélt, midőn mellette elhaladt. Mindkettőjöknek ugy tünt fel, mintha egyik a másik gondolatát tudná. Ferencz gyorsan és előbb tért magához és mondá, menynyire szomjazik, mivel uj háztartásánál senki sincs, ki vizről gondoskodna. Inni kért. Gyorsan emelte fel a leányka a vedret; Ferencz meritett s ivott. Róza is magához tért, engedelmet kért egy veder vizet vihetni számára. Ferencz ujra elpirult, mivel be kellett vallania, hogy még vedre sincs.

A leányka nevetve mondá: Ezen könnyü segiteni, és vedreiből egyet átkölcsönzött. Előre ment, a veder vizet a konyhába helyezé s alig egy másod percz mulva, mint fürge őz sietett másik vedréhez vissza, futólag köszönt és a veder vizet gyorsan haza vitte; kevés idő mulva a nélkül, hogy az iskolaházra pillantana is, üres vederrel ment a távol kuthoz, hogy a hiányt pótolja.

— Ah, ha senki sem látott volna — mosolyga magában és öröm özönlötte el, mely rendkivülien szépité és lelkét kimondhatatlan boldogság tölté el.

Ferencz, mint álmadozó állott a lakában a vizzel telt veder előtt s magában mondá: Ő az első, ki enyhitőt szerzett! Oh csak jó előjel lenne!

A leányoknak éles szemök és értelmök van megfigyelni, mi előttük becses, miben a férfit jóval felülmulják. Róza tiszta lelkü volt. A mint visszajött, a tanitó az iskola előtt állott, hogy a könnyen lebegő leánykát még egyszer láthassa. Már messziről észre vette, mily sebesen megy fel a magaslaton házikójukhoz és még feléje sem néz. Akár hányszor nézett az nap a kis házikó felé, Rózát mégsem láthatta. A következő nap is láthatatlan maradt és a szomszédasszonynyal kellett megegyeznie, hogy neki vizet hozzon és a vedret Rózáéknak haza vigye. Mit Róza kivánt, megtörtént. Senki sem látta, mi közte és a tanitó közt történt! az öreg napszámos szomszédasszony, ki a vedret köszönettel haza vitte, oly sokat tartott a szomszédi szivességre mi magától értetődik és természetes, hogy említést sem tett róla.

Rózának is, mint a többi leányoknak, éles szemei és tiszta értelme volt arra, mi vele történt. A tanitó nyilt szemeibe pillantott, mely elárulja annak, mi a szivben van. Mit a fiatal ember szemeiből kiolvasott, nem volt az jelentéktelen barátság, melyet valamely szivességérti kérelem szokott követni sem az előtte álló csinos leányka futólagos megtetszése; több volt ennél. A szerelem félre ismerhetlen jele volt, mely már meggyökerezni látszott. Ez határtalanul megzavarta. Ha saját birójától idéztetné meg magát, ugy önmagát is hasonlóra képesnek találja. Megijedt. Megijedt. Összetett kezekkel tekintett fel. Mi lehet ez? kérdé balkan önmagától. En koldus szegény földész leánya és a tanitó ur, ki a lelkész uéán a falu első embere?! Nem! Nem! kiált fel és összekulcsolt kezeit ketlére szoritá. Ezt meg kell gátolnom és védelmeznem magam, mert nem illő. A tanitó szegény, kell, mivel szokás, hogy a környék leggazdagabb leányát vegye nőül. — Komolvan szerelmes tudnék-e lenni? — Nem. Elhatározása Isten előtt erős volt és kereste,a mi tegyen? A következés az volt, hogy a tnitótt mindenütt kerülte, a hátsó ajtónál hozzot vizet és csak akkor ment a templomba, midőn a tanitó már belépett, és oly helyet keresett, hol egymást nem láthatják. Ezt alig egy tizenhét éves leányka tevé! De szegény gyermek parancsolhatsz-e szivednek? Vak lehetsz-e, ha előtted elmegy? Ellenállhatsz-e gondolataidnak, melyek egé z valódan átmennek hozzá repülnek? Oly küzdelmek voltak ezek, mely egész valóján átment és látható jelt hagyott hátra. Szemei beestek, üde ajkai elhalványodtak, vidámsága megtört, de a szerelem mégis mélyen és erősen maradt szivében.

Akarata erős volt. Munkában és kötelességei hü teljesitésében kereste nyugalmát.

Róza hazajövetele után első reggelen Mohr felébredt s mintha a szövőszék szörgését hallotta volna. Betegsége miatt finom sima posztót hagyott bevégezetlenül a szövőszéken. Nem hitt füleinek s gondolta, talán álmodik; de a vetélő csörgését, a csésze feltevését s a szövőszéknek erős kezekkeli mozgatását, tisztán hallá. Nem kételkedett többé.

— Ki szö? — kiálta ki a mühelybe.

A szövőszék azon pillanatban megállt. A félig nyilt ajtón Rózának kedves arcza jelent meg. Bensőleg üdvözölve és mondá: — Én, atyám!

— Te? kérdé ijedten a szenvedő ember. Ah! Istenem, elrontod az egész pompas darabot. — Hogy is ne kedves atyám? — kérdé nevetve. Gondolja karát akarom? Nem vagyok-e ügyes takács gyermeke; kora gyermekségem óta láttam, és hátad megett nem próbáltam már? Nem voltam elég ügyes a csüvelés és feltevésben? Akkor ment, nem ócsároltad és nem is vetted észre, mert felgombolyitottam, mint szőttem, sőt később sem, mikor javitottad. Miért nem érteném most? Aludj csak még egy pár óráeskát és pihenj Isten nevében. Ha rosszul teszem, legyen az én hibám.

Ezzel csendesen betette az ajtót. Mohr pihenésének vége volt. Felkelt meggyőződni, miként megy kedves gyermekének a munka.

Oly sötét volt még és Róza gyertyánál dolgozott.

Nehány perczczel később botra támaszkodva vánszorgott a beteg ember, a szövőszékhez lépett és értő szemekkel vizsgálta. A leányka közelebb tartá atyjához a gyertyát, hogy tökéletesebben megszemlélhesse. Arczáról olvasható aggodalmak csakhamar elmosódtak, mert a leányka szövése jó darab már és mesterileg volt szőve.

Lassan emelé szemeit a leányka barátságos arczára, ki itéletét látszott várni. — Ügyes segéd vagy s azonnal mester lehetsz! monda örömtelve. — Aldjon meg az isten kedves gyermekem! S megsimogatta halvány piros ajkát. Lefekszem még egy kevéssé pihenni, — mondá az ajtót maga után betéve, de a szobaban kitörlé szemeiből az ál mot és hálát adott istennek a neki adott drága kincsért.

Végheteilen örömmel szött tovább a leányka, habár néha-néha szivéből előtörő fájdalmait is beszőtte. Nem ismeri meg senki a posztón:

A tanitóvali találkozás bántotta legérzékenyebben. Egyedül ügyelt fel mindenre és készité szülőinek a kávét és miután atyjának imakönyvéből a reggeli imáját elrégezte, megelégedett egy darab szárazkenyérrel, megfejte a teheneket, a sarlót hóna alá vette és kiment takarmányt vágni.

Senkinek sem tünt fel, mivel más lenyok és asszonyok is hasonlólag cselekedtek; annál kevésbbé az, hogy késő estig vágta szántóföldjén az érett gabonát. De midőn hallották, hogy háromtól hét óráig a legszebb posztót szövi, igen sokat beszéltek felőle. A leányok nerették, mig az öregek a lányok diszének és koronájának lenni állitották. Minden, mit tett, sajátságos módon és ügyesen állt kezében. Rövid idő alatt a posztó készen volt, a városba vitte, de előbb Holderbach asszonynak megmutatá, ki kételkedett, hogy Roza szőtte volna, mivel hibátlan volt.

— Vevőkről fogok gondoskodni, mondá és szavát adta. Róza kitartó erélylyel szőt, hogy mielőbb egy kész darabat vihessen a városba.

Nyugodt lélekkel tette zsebre szövese jutalmát s szülőinek a legszükségesebbeket vásárolta rajta.

Ettől kezdve képszövészethez is hoztak fonalat. Atyja pompás damaszkokat szőtt, miről hires is volt, betegsége alatt ily pompás darabokat nem kerestek, de nem is aggódott érte.

— Ne busulj kedves segédem, mondá tréfálodzva az atya, ki láthatólag vidult, mióta a bekövetkezhető szükség miatti aggodalmai Róza szorgalma által eltávoztak. Tanulj ügyesen és gyorsan Leányának a legszükségesebb utasitásokat adta.

A csikos szövészet megkezdődött. Tiszta értelme, gyors feltogasa és ritka erélye által csakhamar a legszebb damaszkokat szállithatták. A nagyobb kereset és siker által öröme növekedett. Az atyjának meg kellett dicsérnie, mivel ősz felé a mesterséget jól érté. Volt idő, midőn kevesett ülhetett szövőszékénél, mivel más mester iskolájába, — Arnoldéba kellett lépnie, ki őt a kévék kötésére tanitá, miket sarlójával vágott. A kévéket egyedül köté, haza hordá, kicsépelé és tisztogatá, csupán a malomba vinni segitett Arnold. Oly tevékenységet, alkalmatosságot, erőt és kitartást mutatott, hogy nem egy férfi szégyenelhette volna magát. Megmunkálta szántóföldjét és elveté őszi gabonáját. Ez szokatlan figyelmet keltett a faluban. Rózához senki sem járt s tökéletes remete eletet élt. Munkan kivül senki sem látta. Ferencz gyakran egész héten hiába igyekezett őt csak egyszer is láthatni, kinek tekintetéért annyira sovárgott. A leányok kinevették, de legjobban gunyolta Martin Luiza, ki minden áron tanitónévá törekedett lenni. Hol csak lehetett, iparkodott a tanitóval találkozni. Apjának semmiféle gyümölcse nem érett annélkül, hogy a legszebbet ne a tanitónak küldené. Néha kávéra és aludt-tejre is meghivta. Atyja a falu birája lett, ha éppen nem is az első, vagy második, hanem holmiféle futó szolga, mint a parasztok ezen tökéletesen felesleges hivatalt gunyosan nevezték. Ettől kezdve Luiza gőgje még inkább növekedett és mióta Katicza a vörösmalomban lakott, egy veszéles vetélytársnővel kevesbedett, a sikerben nem kételkedett. Az észrevett szándék sok fájdalmat okozott a tanitónak. A leányka különben sem tetszett neki, mivel midőn atyjánál volt, Róza férfias munkásságát keserüen gunyolta.

A fiatal ember szivében törszurást érzett, mivel a gazdag leány minden szavában dölyfösség látszott. Kibeszélni hagyta őt s Róza nemes cselekedeteit, szemérmes eljárását világosságba helyezé. Miután megmutatta, menynyit tesz az áldozat kész gyermeki szeretet szülőiért, mely nélkül kedvetlen volna, azon megjegyzéssel zárta be szavait, hogy a derék leány ily kemény elitélésre nem méltó, hanem igen, mindenki becsülésére, ki őt ismeri.

Az ártatlan partolása, a gyermeki hüség igazolása melegité szivét és Róza iránti dicsérete forrón özönlött ajkairól. Szemérmes, csendes életére utalva, ismét alig hegedő sebhelyet szaggatott fel. Végre elhallgatott. Luiza nem csak megszégyenülten sütötte le szemeit, hanem irigykedve és boszusan tapasztalta, mily nagy tiszteletben áll Róza a tanitó előtt. A harag és keserüségtől telve, kérte atyját a tanitó elmozdittatására és Mohrnak a száz forint azonnali felmondására. A derek leány előteremti már a pénzt mondá, és valódi bajt óhajtott neki tenni s szükségeit a tanitó előtt felfedezni.

Miként értesült Martin házábani történtekről Arnold nem tudom, mondá tovább Müller: annyit tudok hogy mindent azon melegében vitt vitt Mohrnak, mivel a kedves komáját illeti, és elmondá miként vélekedik felölök a fiatal tanitó. Mohr és felesége örvendettek. Róza kiment, de midőn szobácskájába ért, karjait az asztalra tamasztá, arczát velök eltemetve keservesen könyezett. De azok nem a fájdalom könyei voltak.

Alig nyolcz napra reá, kitört a zivatar, melyre Luiza haragjában megesküdött. A gyönge atya követé gyermeke tanácsát, értesité a törvény közegeit a követelés legrövidebb utoni behajtására.

Halát félelmet hozott a hir a kis házikó lakóira, hol a szülők javulásával a béke lassan vissza térni kezdett. Róza sietett Martinhoz a kölcsön meghosszabitását kérni, de Luiza éles szavakkal utasitá el a szegény leányt, ki szomoruan tért haza.

(Folyt. következik.)

Éjjeli posta.

— A nyitrai hadgyakorlatok. —

Nyitra, szept. 7. (Az »Aradi Közlöny« eredeti távirata.) A hadgyakorlatok ma befejeztettek. A király maga köré gyüjtötte a törzskart s megbeszélte velök a háromnapi gyakorlatok eredményét, melyekről a legteljesebb megelégedését nyilvánitá, mi napi parancsban a legénységgel is közölve lesz.

KIS LOTTÓ.

Brünn, szeptember 6-án:

83. 34. 36. 84. 78.

KÖZGAZDASAG.

Szesz üzlet.

(Szeptember 7.)

(B.) Készáru nagyban 26—26.25, kicsinyben 26.75, hordó nélkül per 100 liter %.

Budapesti gabnatőzsde.

(Szeptember 7.)

Szorult kivitel, malmok tartózkodók, az irányzat lanyha, 25.000 mm. jött forgalomba, és 5—10 krajczárral olcsóbb árakon adatott el. Buza őszre 6.76—6.77, buza tavaszra 7.22 7.28, zab őszre 5.32—5.33, zab tavaszra 5.75 5.76, kukoricza tavaszra 5.68—5.69, káposztarepcze 11.50—11.62.

IDEGENEK NEVSORA.

(Szeptember 6.)

Fehérkereszt-szálló. Báró Bánhidi Sándor, birt., Simánd. Ehrenfest N., Löwy L., ügyvédek, Temesvár. Beczedy József, hivatalnok, Temesvár. Vujs Sándor, magánzó, Piski, Lengyel Sándor, magánzó, és neje, Déva. Incze Lajos,magánzó. Nagyvárad. Fischbein Dániel, vendéglős, Szolnok. Hoffman Sándor, utazó, Bpest. Neuman N., utazó, Bécs, Prottman J., Elbing.

Nádor-szálló Kőrösy Katalin, Sándorfalva. Fischer Zoltán, birt., Battonya. Oppenhauser Gy., birt., Gyula. Olasz Lajos, jegyző, Ágya. Veress Károly, épitőmester. Nagy-Szalonta. Székely Mihály, vállalkozó, N.-Szalonta. Petrovits Milentin joghallgató, Világos. Kaufman N. Wittman György, keresk., Elek. Stark Jenő, keresk., Kamarás.

Felelős szerkesztő és kiadó:
HINDY ÁRPÁD.

VASUTI MENETREND.

Arad—Budapest	Szem. von. délut.	Vegy. vonat reggel	Szem. vonat este
Aradról . . . . indul	12.31	6.20	9.17
Sofronya . . . . „	12.46	6.45	9.34
Kurtics . . . . „	12.58	7.07	9.48
Lökösháza . . . . „	1.14	7.35	10.07
Kétegyháza . . . . „	1.37	8.50	10.33
Kigyós . . . . „	1.51	8.35	10.49
Csaba . . . . „	2.15	9.40	11.18
M.-Berény . . . . „	2.47	.	11.53
Gyoma . . . . „	3.19	.	12.31
Mező-Tur . . . . „	3.52	.	1.06
Szajol . . . . „	3.36	.	1.56
Szolnok . . . . „	5.12	.	2.32
Ujszász . . . . „	5.38	.	3.00
Budapest m. á. v. . . érk.	8.20	.	6.00

Budapest—Arad	Szem. vonat reggel	Vegy. vonat délut.	Szem. vonat este
Budapesten m. á. v. . indul	8.20	.	9.05
Ujszász . . . . „	10.57	.	12.00
Szolnok . . . . „	11.35	.	12.41
Szajol . . . . „	11.59	.	1.05
Mező-Tur . . . . „	12.48	.	2.00
Gyoma . . . . „	1.20	.	2.41
M.-Berény . . . . „	1.46	3.00	3.12
Csaba . . . . „	2.37	3.25	3.58
Kigyós . . . . „	2.50	3.48	4.13
Kétegyháza . . . . „	3.09	4.50	4.34
Lökösháza . . . . „	3.27	5.16	4.55
Kurtics . . . . „	3.33	5.46	5.14
Sofronya . . . . „	3.55	6.05	5.28
Aradra . . . . érk.	4.10	7.—	5.45

Arad—Borossebes-Buttyini vonal.

B.-Sebes-Buttyin felé	reggel	délut.
Arad	6.38	4.42
Ótvenes	7.00	5.04
Z.-Ujfalu	7.10	5.15
Szent-Anna	7.39	5.45
Kerek	7.49	5.54
Világos	8.12	6.15
Muszka	8.21	6.24
Pankota	8.45	6.44
Ternova-Kurtakér	8.13	7.10
Apatelek	9.28	7.25
Boros-Jenő	9.44	7.41
Tamánd	10.03	8.00
Bokszeg-Beél	10.17	8.12
Repszeg	10.30	8.25
Kornyest-Berza	10.40	8.35
Borossebes-Buttyin . . .	10.56	8.50

Arad felé	reggel	délut.
Borossebes-Buttyin	4.30	2.24
Kornyest-Berza	4.46	2.40
Repszeg	4.57	2.51
Bokszeg-Beél	5.12	3.06
Tamánd	5.21	3.15
Boros-Jenő	5.45	3.42
Apatelek	5.57	3.54
Ternova-Kurtakér	6.15	4.13
Pankota	6.50	4.47
Muszka	6.59	4.56
Világos	7.09	5.07
Kerek	7.28	5.26
Szent-Anna	7.43	5.41
Z.-Ujfalu	8.07	6.05
Ótvenes	8.16	6.14
Arad	8.38	6.35

Arad-Szegedi vonal.

Szeged felé	reggel	délut.
Arad (vend.)	4.38	2.56
Szt.-Tamás	5.03	3.25
Pécska	5.21	3.50
Battonya	5.48	4.26
Tompa	5.59	4.34
Peregi-Major	6.10	4.51
Mezőhegyes	6.36	5.27
Csanád-Palota	6.57	5.51
Nagylak	7.14	6.13
Apáttalva	7.34	6.37
Makó (vendéglő)	8.02	7.10
Kis-Zombor	8.20	7.29
Szőreg	8.58	8.21
Szeged á. v. t. (vend.) . .	9.10	8.33

Arad felé	reggel	délut.
Szeged á. v. t. (vend.)	3.27	2.15
Szőreg	3.41	2.37
Kis-Zombor	4.32	3.22
Makó (vend.)	4.49	3.54
Apáttalva	5.08	4.17
Nagylak	5.29	4.44
Csanád-Palota	5.46	5.03
Mezőhegyes	6.27	5.41
Peregi-Major	6.43	5.57
Tompa	6.54	6.09
Battonya	7.07	6.27
Pécska	7.34	7.03
Szt.-Tamás	7.49	7.21
Arad (vend.)	8.15	7.50

Mezőhegyes felé	reggel	délut.
Kétegyháza	4.40	3.20
Bánkút	4.56	3.38
Megyes-Bodzás	5.07	3.53
Bánhegyes	5.22	4.11
Kovácsháza	5.38	4.30
Nesze	5.49	4.42
Kamarásmajor	5.56	4.49
Mezőhegyes	6.06	5.00

Kétegyháza felé	reggel	este
Mezőhegyes	7.00	6.20
Kamarásmajor	7.11	6.32
Nesze	7.10	6.41
Kovácsháza	7.33	6.57
Bánhegyes	7.52	7.20
Megyes-Bodzás	8.10	7.42
Bánkút	8.23	7.57
Kétegyháza	8.40	8.18

Kétegyháza-Kisjenő-Erdőhegy felé.

Kétegyháza	.	3.35
Elek	.	3.58
Ottlaka	.	4.11
Sikló	.	4.25
Székudvar	.	4.40
Kisjenő-Erdőhegy	.	4.54

Kisjenő-Erdőhegy	11.50	.
Székudvar	12.07	.
Sikló	12.22	.
Ottlaka	12.36	.
Elek	12.52	.
Kétegyháza . . . . . d. u.	1.08	.

Aradról Temesvárra	Vegyes vonat reggel	Vegyes vonat délut.
Aradról . . . . . indul	6.05	5.48
Vinga . . . . . „	7.29	7.16
Temesvár . . . . . érk.	9.08	9.02
Temesvárról Aradra		
Temesvár . . . . . indul	6.25	5.00
Vinga . . . . . „	8.15	7.23
Aradra . . . . . érk.	9.27	8.17

Aradról Gyulafehérvárra	V. v. délut.	Sz. v. reggel
Arad . . . . . indul	4.30	6.00
Glogovácz . . . . . „	4.43	6.13
Gyorok . . . . . „	5.08	6.38
Paulis . . . . . „	5.21	6.51
Radna . . . . . „	5.40	7.10
Konop . . . . . „	6.07	7.37
Berzova . . . . . „	6.26	7.55
Soborsin . . . . . „	7.14	8.42
Zám . . . . . „	7.44	9.12
Déva . . . . . „	9.13	10.42
Piski . . . . . „	9.53	12.46
Gyulafehérvár . . . . érk.	11.31	1.41
Gyulafehérvárról Aradra		
Gyulafehérvár . . . . indul	12.09	3.59
Piski . . . . . „	2.32	6.15
Déva . . . . . „	2.52	6.35
Zám . . . . . „	4.44	8.11
Soborsin . . . . . „	5.30	8.46
Berzova . . . . . „	6.27	9.33
Konop . . . . . „	6.47	9.35
Radna . . . . . „	7.28	10.27
Paulis . . . . . „	7.43	10.42
Gyorok . . . . . „	7.59	10.58
Glogovácz . . . . . „	8.20	11.28
Aradra . . . . . érk.	8.42	11.39

15815—1887. Aradmegye alispánjától.

Pályázat.

Aradvármegyénél egy

közigazgatási számvevői állás

lemondás folytán üresedésbe jövén, ennek, s a mennyiben áthelyezés vagy előléptetés utján töltetnék be, a hasonminősitéshez kötött egyéb állás, vagy állásoknak betöltésére is pályázat hirdettetik.

Az állás elnyeréséhez minősitésül a főgimnázium vagy főreáltanodai tanulmányok bevégzése és érettségi vizsgálat, vagy ezen középtanodákkal egyenrendü kereskedelmi iskola avagy megfelelelő katonai tanfolyam bevégzése, továbbá az államviteltani vizsga letétele kivántatik meg. — Az államszámviteltani vizsga, az 1883. I. t. cz. 17. § a értelmében, a hivatalbalépés után is letehető, de a kinevezés a vizsga letételeig véglegesnek nem tekintetik.

Az állás javadalmazása évi 800 frt fizetés és 100 frt lakpénz.

A kellőleg felszerelt pályázati kérvények folyó szeptember hó 20-ig Fábián László főispán ur Ő méltóságához nyujtandók be.

Arad, 1887. évi szeptember hó 4-én.

641 2—2 **Ormos,** alispán.

Az 1885. évi országos kiállításon **nagy éremmel** kitünttetetett: **Verseny és kivitelképességért, nagyban termelés és fontos javitásért.**

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertára

s müvegyészeti laboratoriuma

ARAD, Szabadságtér 1-sö szám.

A PO-HO

Chinából hozzánk származó gyógyszer rövid idő alatt Európaszerte hiressé lett s orvosi körökben is feltünést keltett azon hatalmas erejénél fogva, melylyel az eddigi gyógymódokkal a legtöbb esetben daczoló betegségek, mint migrain vagy féloldalu fejfájás ideges fogfájás, fejzsába, sőt még a gyomorsába és egyéb idegbajok is — vele gyorsan és kiváló sikerrel gyógyithatók.

Használati utasitás: Ujhegygyel 1—2 cseppet kell dörzsölni a szerént, a mint az ideges fájdalom itt vagy ott mutatkozik erösebben, a homlokon vagy halántékon migrain esetében; az arczcsonton arczzsábánál; fejtetőn vagy tarkon egyéb fejfájásnál; az állkapczán ideges fogfájás esetében, a gyomor tájon gyomorzsábánál, vagy hystericus hányingerén.

A PoHo különben is igen illó essentia lévén a bekent helyeken az elillanást gyenge legyezgetés által elősegithetjük, mi a hatást fokozza Mivel elillanása közben a szemet könnyzésre ingerli, czélszerü azt ilyenkor behunyni.

A legkomolyabb bécsi orvosi szaklap a „Wiener medizinische Wochenschrift“ a Po-Ho felöl következőleg nyilatkozik:

„A Po-Ho itt orvosi, valamint a közönség körében valóságos feltünést okoz. Hatása migrain, fejfájás és neuralgia esetében valóban meglepő, 1—2 csepp a fájdalmas helyre bedörzsölve elegendő a fájdalom azonnali csillapitására. Ezen gyógyszer sokszoros tapasztalás után a legmelegebben ajánlható.“

Ára egyes üvegnek 85 krajczár.

30—64* Kapható Aradon:

Rozsnyay Mátyás,

gyógyszertárában

Szabadságtér 1-sö szám.

Uj szerkezetü

szikviz-(szóda)

készitő gépek

jutányos árakon

kaphatók üzletemben, melyek nagy előnnyel birnak a — régibb szerkezetü gépek felett, a mennyiben a szénsav alulról nyomul a vizen keresztül és azzal gyorsabban és sokkal jobban egyesül, miáltal a szikviz sokkal erősebb, gyorsabban fejlődik, kevesebbe kerül (mivel kevesebb borkó és szóda szükségeltetik) a gép kezelése nagyon egyszerü, költséges javitásoknak nincsen kitéve.

Az oly tiszta borkő és szóda bicarbonneból készült szikviz betegeknek, különösen gyomor-betegeknek, mint egészségeseknek nagyon ajánlható, különösen meleg időszakban és a hol az ivóviz nem tökéletesen egészséges.

Ezen gépekkel egyszersmind mindennemü hüsitő italokat, ugyszintén nagyon jó magyar pezsgő bort is **félóra alatt** lehet elkésziteni.

Tisztelettel

Ernyei Gyula,

a „zöld papagály“-hoz

Aradon

17—150—93

Alapittatott 1869. Alapittatott 1869.

Nyári áruk

legelőnyösebb bevásárlása

Obetkó Kálmán

üzletében

Aradon, főtér 39. sz. a.

Kalapok nemezből fiuknak kr. 70, 80, frt 1, 1·20. Uraknak igen csinos kalap kapható frt 1·20, 1·50, 1·80.

Sapkák fiuknak és uraknak kr. 40, 60, 80 frt 1, 1.20.

Szalmakalapok férfiaknak és hölgyeknek igen nagy választékban.

Ingek, szines és fehér igen jó készületüek gallérral és a nélkül uraknak frt 1·20, 1.60, 2·50.

Munkás ingek, szines igen erős kr. 70, 80, 1 frt.

Finingek hasonló arányban.

Lábravalók, magyar és néme szabás frt 1·25, 1·60.

Gallér férfiaknak, legdivatosabb formák 6 darab frt 1, 1·10, 1·20.

Kézelők férfiaknak, párja kr. 30, 35, 40.

Nyakkendők, kész csokrok igen nagy választékban, kész csokor mosó szövetből 10, 15. Selyemből 25 krtól fölfelé.

Zsebkendők, pamutból fehér és szines, széllel 6 darab kr. 50, 60.

Vászon zsebkendők 5 darab frt 1·50—4.

Napernyők pamutból, kisebbek kr. 60, 80, nagyobbak frt 1, 2·50.

Selyem és atlasz napernyők frt 2, 2·50 3 egész finom Surrach és divatos selyem en tont cas napernyők 90 krtól 2 frt 50 krig. frt 4—5.

Esőernyők pamutból kr. 80, frt 1, 1·20, Clottból frt 1·40, 1·80, gyapjuszövetből frt 2·50-től felfelé.

Selyem esőernyők frt 3·75, 4, 5, 8.

Esőköpenyek mintázott gummi szövetből bársony szinben hölgyeknek. frt 9, 10.

Esőköpenyek keresztbe szövött gummi, bőven lovaglás és vadászathoz alkalmas frt 8·50, 9·50 15., megrendeléseknél a köpeny nátsó hosszmértéke szükséges.

Női lábbelik magas szárral, rugannyal, lakkos, sima frt 3, 3·50, 4.

Női félczipők frt 2, 2·50, 3,

Női comoteczipők közönséges bőr vagy szövet kr. 90, frt 1, 1·50, finomabb frt 2, 2·25.

Nagy választéku női lábbelik keztyü, zerge és erősebb bőrből frt 3·50—5-ig.

Gyermek lábbelik a legkisebb koruaktól 14 évesig, különös gonddal kiállitva.

Férfi lábbelik, kitünő készületüek fénymázos bőr frt 3·20, 4·50, 5·50.

Férfi lábbelik keztyübőr, lak, vagy oroszlak frt 5.75, 650.

Harisnyák és egyébb kötött és szövött áruk kiváló jó minőségü gyermekharisnyák közönséges és térden felüli, a korhoz és minőséghez képest kr. 15—50-ig.

Női és férfi harisnyák kr 20—1 frt 20-ig

Alsóingek, az ugynevezett izzadság szárítók, egy szinü és csikos, 70 krtól 1 frtig. Dr. Jägerféle alsó ingek és nadrágok.

Háztartási készletek. Evő kanalak es egyéb készlet alpacca és ezüstölt alpacca chinai ezüstből, 20 évi jótállást mellett. Legujabb **Thioércz evőkészlet**, kanál kés és villa.

Tálczák pléh, fa és papirosból.

Kávé főzők felöntő és forraló készülékek.

Theafőző bouloir és samovarok, brittania kannák.

Gyertyatartók réz bronce és alpacca öntrényből.

Madár-kalitkák festett fa és czinezett fából, hasonlók asztallal. Thea és virág asztallal. Mindezekről külön árjegyzék létezik.

Gyermek bölcső-kosarak hinta aljjal frt 2·50, 3.

Gyermekkocsik vas kerekekkel, esernyővel frt 5·50, 6, finomabbak 5 frtól 15-ig.

Ablakredők fából szöve fehér és festett négyszögméterenként 90 kr., 1 frt, finomabb minőség frt 1·20-tól 1·60-ig.

Ablakjalouc egymás felett függő deszkákból, melyek fel s le huzhatók félig és egészen elzárhatók négyszögméterje 3 frt.

Az egészség fentartására, vizszürő készülékek, melyek a vizből minden nyálkásságot s alakot kivonnak és az embert gyomor s bélbajoktól megóvják. Naponként 15 literre, frt 1·65, 25 literre, frt 2·80, 40 literre, frt 4·50, 60 literre. frt 6.50.

Szódavizkészitő gépek frt 6·50-től felfele

Mindennemü chirurgiai készletek. melyekről külön árjegyzék létezik.

Utazó kézi és nagyobb **kofferek,** uti kosarak táskák.

Kerti székek léczezve, vasráfokkal bükkfából, darabja frt 1·20. Ebédlőbe való fényezett székek léczezve, 6 darab frt 13·50.

Póstai rendelmények azonnal teljesittetnek. 217—41

15638—1887. Aradvármegye alispánától.

Árlejtési hirdetmény.

A mikalaka-borosjenő-nhalmágyi ut 120—129. klm. szakaszán a nagyhalmgyi járásban a 149. számu fahid ujjáépitése s a 142. és 145. számu fahidak helyreállitása, valamint a három hidhoz szükségelt korlátok előállitásának vállalkozási uton való biztositása végett Aradvármegye alispáni irodájában folyó **szeptember hó 19-én, d. e. 10 órakor** árlejtés fog tartatni.

A kikiáltási ár az előirányzott költségösszeg 3407 frt 07 kr; s bánompénzül ennek 5 százaléka teendő le.

A szóbeli árlejtés megkezdése előtt irásbeli zárt ajánlatok is elfogadtatnak, ezek azonban az előirt bánompénzzel szintén ellátandók s az ajánlatban kiteendő, hogy vállalkozó az árlejtesi feltételeket ismeri s magát azoknak aláveti.

Ezen árlejtés az érdeklődő vállalkozók tudomása végett azzal tétetik közzé, hogy az árlejtési feltételek s terv és költségvetés az aradi királyi államépitészeti hivatalnál betekinthetők.

Aradon, 1887. szeptember 2.

636 3—3 **Ormos,** alispán.

685—1887. gazd. 92. v. 3—3

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város tulajdonához tartozó, a nagy- és kis körut Maroshoz vezető uj utcza között fekvő 4 teleknek eladása iránt f. évi **szeptember 13-ik napján d. e. 10 órakor** árverést tart a gazdasági szék. Az egyes telkek 275, 300, 298. és 346 □ öl. Kikiáltási ár nszölenkint 10 frt. Bánompéuzül leteendő az egyes telkek kikiáltási árának 10 százaléka készpénzben, vagy elfogadhato értékpapirokban.

Az árverésben részt lehet venni szóbeli és irásbeli ajánlatokkal. Az irásbeli ajánlatok lezártan, az árverés napjának d. e. 9 óráig nyujthatók be Parecz István urnál, a gazdasági szék elnökénél és csak akkor vétetnek figyetembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja. Az árverési feltételek és a telek térrajza előzőleg is a gazdasági szék elnökénél, Parecz István urnál megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági szekének 1887. augusztus 23-án tartott üléséből.

Varjassy Lajos, aljegyző.

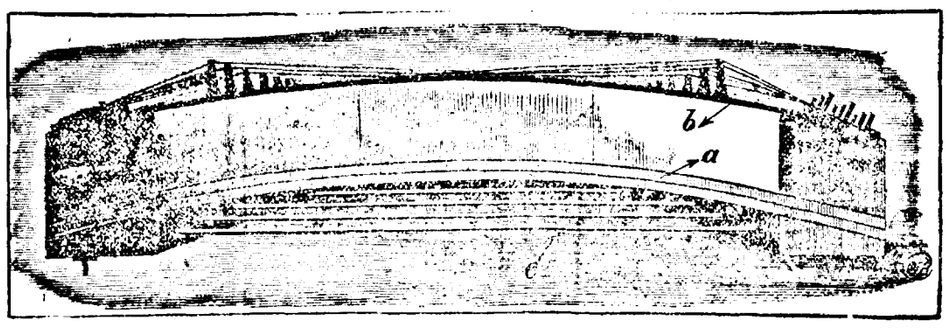

Czentrális-Czimbalom.

Legujabb találmány. Ausztria-Magyarországban szabadalmazva.

Azon előnnyel bir, hogy **szekrénye** és **feneke a)**, valamint **felső lapja b)** domboru alakban van készitve, a czimbalom feneke alatt **5 vasrud c)** van elhelyezve, melyek a szekrény két oldalát tartják össze és csavarok által ugy, mint a felső hurok feszithetők meg, mi által ugy a szekrény, mint a fenék a repedéstől megóvatik, igen tartós hangot nyujt és igy **a czentrális czimbalom** ugy a hangban, valamint a szerkezetben is minden eddig alkalmazásban volt czimbalmot felülmul.

Legjutányosabb áron kapható a feltalálónál: 507 8—10

APPEL IGNÁCZ

hangszerkészitő BUDAPESTEN,

Gróf Károlyi-utcza 5. szám és Magyar-utcza sarkán 18. szám.

Kivánatra prospektusok *ingyen és bérmentve küldetnek.*

4270—1887. sz. k. ü. Az aradi kir. ügyészségtől.

Árlejtési hirdetmény.

Az aradi kir. ügyészség felügyelete alatti aradi központi, radnai, pécskai, világosi, kisjenői, borosjenői, nagybutyini és nagyhalmágy kir. járásbirósági fogházban letartóztatott elitéltek és vizsgálati foglyok részére 1888. évi tartamán által szükséges

meleg étel és kenyér,

nemkülönben a fogház-kórház részére orvosi rendelvény alapján kiszabott élelmi czikkek szállitását illetőleg, a kir. ügyészség hivatalos helyiségében folyó évi **szeptember hó 10-én, reggeli 10 órakor** zárt ajánlatok elfogadásával egybekötött nyilvános árlejtés fog tartatni. A zárt ajánlatok fentmondott napnak reggeli fél 10 óráig fogadtatnak el és az árlejtés után fognak felbontatni és tárgyaltatni.

Vállalkozni szándékozók tartoznak az árlejtés megkezdése előtt 1000 frtot vagy készpénzben, vagy a tőzsdén jegyzett és a fennálló szabályok szerint e czélra elfogadható magyar értékpapirban a fenti összeg erejéig bánompénz fejében letenni; ugyanilyen biztositék mellékelendő a zárt ajánlatokhoz.

Az ajánlatokban határozottan kiteendő, hogy ajánló előtt az árlejtési feltételek ismeretesek és azoknak magát aláveti.

Az árlejtési feltételek a kir. ügyészség irodájában bármikor megtekinthetők.

Idegen vállalkozók azt, hogy kellő biztositékot nyujtó vagyonnal birnak s hogy rovatlan előéletü, megbizható egyének az árlejtés megkezdése előtt hatósági bizonyitvánnyal tartozuak igazolni.

Aradon, 1887. évi augusztus hó 26-án.

Parecz György,

609 3—3 kir. ügyész.

6076—1887. 637 1—2

Árlejtési hirdetmény.

Közhirré tétetik, miszerint az aradi m. k. államjószágigazgatóság kezelése alatt álló alább felsorolt épületek helyreállitásának vállalat utjáni biztositása czéljából a m. k. államjavak aradi igazgatósága helyiségében (főtér, pénzügyi épület I. emelet) 1887. évi **szeptember hó 19-én d. e. 10 órakor** nyilvános árlejtés tartatik, melyre vállalkozni szándékozók 10 százalék bánatpénzzel ellátva, oly hozzáadással hivatnak meg, miszerint a részletes árlejtési feltételek és költségvetési miveletek alólirt kir. jószágigazgatóságnál megtekinthetők.

A helyreállitandó épületek következők:

1. a megyesi kincstári ispánlak	879 frt 68 krral,
2. a m. csanádi rév-vámház melletti korcsmaépület	363 frt 35 krral,
3. a battonyai kincst. korcsma	309 frt 11 krral

költségelve.

Aradon, 1887. auguszius 27-én.

M. kir. Államjószágigazgatóság.

(Utánnyomat nem dijaztatik.)

Gabonazsákok

és saját gyártmányu

DOHÁNYZSINEGEK,

olcsó áron és legjobb minőségben

kaphatók 587 4.4

Reich B. Károly

üzletében Aradon, szabadságtér 1. sz.

Sérvben szenvedőknek.

Ajánlom kitünő szerkezetü rugányos és angol franczia

aczél-

sérvkötőimet

egyszerük frt 4, — duplák frt 7—8, urak és nők számára. Ezek meggyógyitanak minden sérvet legrövidebb idő alatt, kellemesen simul a testhez, — hordozható éjjel-nappal s minden munka közben a nélkül, hogy a sérvben szenvedő hivatásában legkevésbé háborgatva lenne.

Nagy választék valódi **franczia** és **amerikai gummi** és **halhólyagban** (preservativ) tuczatonkint 3—4—5—7 frt női szivacsok 3—5 frtig, valamint minden e szakmába vágó czikkek a legjutányosabb árak mellett.

Sérvkötőnél kérem megjelölni, hogy bal, jobb, vagy kétoldalu szükségeltetik-e, — valamint a testbőség. Kapható csak: 378—15.20

SPITZ G., keztyü- és sérvkötő-gyárosnál.

Budapest, Dorottya-utcza 3. szám.

PAPLANOK.

Paplanok.
Minden szinben drb. 2, 3, 4, 5, 6 frt.

Selyem-paplanok.
Darabja 9, 12, 15, 20, 25 forint.

Matráczok.
Darabja. 4, 5, 6 forint.

Lószőr-matraczok.
Drb. 12, 16, 20, 25 frt

Lud-toll.
Kilója 3, 4, 5 forint.

Vas-ágyak.
Drb. 6·50, 7, 10, 12, 15, 30 frt.

MATRÁCZOK. VAS-ÁGYAK.

3—6 Ajánl a gyári raktár

REICH B. Károly,
Arad, Szabadságtér 1. szám.

LUDTOLL. LÓSZŐR.

6337—1887. ikt. sz. 643 1—2

Árverési hirdetmény.

Melynél fogva Makó város tanácsa részéről közhirré tétetik, miszerint a város tulajdonát képező *kaszaperi 661 (1100 nsz. öles) hold területü*

pusztai birtok

gazdasági épületekkel együtt a városi képviselőtestület által módositott feltételek mellett folyó évi **szeptember hó 14-én, d. e. 10 órakor** Makón, a városi széképület kis tanácstermében megtartandó nyilvános árverésen folyó évi szeptember 29-től 1899. szeptember 29-ig terjedő 12 évre haszonbérbe adatni fog.

Szabályszerüen felszerelt és a kikiáltási ár 10 százalékával, mint bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatok a szóbeli árverés megkezdéseig elfogadtatnak, utóajánlatok azonban figyelembe nem vétetnek.

Kikiáltási ár 6681 frt, melyen alól a birtok legfölebb csak egy évi időtartamra adatik haszonbérbe.

A módositott közelebbi feltételek a városi polgármesteri hivatalnál betekinthetők.

Kelt Makón, 1887-ik évi szeptember 6-án.

Major Miklós,
polgármester.

Ticho Fülöp
y
Exportház
az
„arany pallóshoz"
BRÜNN.

584 2—10

Utánvétellel küld:	
10 méter **női lodent** ft	3.
10 m. **női posztót** „	4.50
10 m. **cachemirt** „	5.
10 m. **brocat** „	3.50
10. m. **div. barchent** „	3.50
10 m. **flanellt** „	4.
10 m. **kalmuckot** lj. min.	2.80
1 vég, 30 rőf **házi vászon**	4.50
1 „ „ „ „ ft	5.50
1 vég, 30 rőf **chiffon** „	4.50
1 „ „ „ „ „	6.
1 v. 30 r. **kingszövés** 5/4 sz.	6.50
1 „ „ „ „ „ „	4.50
1 vég, 30 rőf **grádli** „	6.50
1 vég, 30 rőf **kanavász**	5.50
1 vég, 30 rőf **oxford** ft	4.50
1 maradék 10—12 m. **futó-szőnyeg**	3.50
2 ágy, 1 asztalteritő (ripsz)	4.50
1 maradék 1²⁰ méter téli nadrágszövet ft	2.
1 mar., 2 m. télikabátszöv.	4.
Minták kivánatra bérmentve.	

Tüzijáték!

Egyedüli raktáron és elárusitom Aradon és vidéken tőlem készitett **legjobb minőségü**

tüzijáték-szereimről,

u. m. raketák, római gyertyák, gyöngyszórók, békák, bengáltüzek, körülfutók, köpék, s. a. t.

eredeti árakon csakis

TONES FERENCZ és EDE

uraknál van, gyógy- és füszeráru-kereskedés

a „fekete macskához" ARAD, Herman-udvar.

2* **Bartscht Károly,** pirotechnikus.

Alkalmi vásárlások! Nyári idényre!

Teljes tisztelettel értesitem nagyrabecsült vevőimet és a t. közönséget, hogy a legujabb áruczikekkel dusan ellátam

kézmü-, rövid-, norinbergi-, fehérnemü-áru
és
gyermekjáték-üzletemet.

Leszállitott árak, mesés olcsóság és a czikkek finomsága felülmulhatatlanok.

Egy vég vászon, 30 rőf, 4.50, 5.50, 6.—, 7.—, 8 forint.
Csoda creász és sziléziai vászon 5, 6, 7, 8, 9. 15 frtig.
Különféle vásznak rőfe 12, 14, 16, 18, 20, 25, krajczár.
Kanavasz, oxford, zephir, 1 vég, 30 rőf 5, 6 7, 8, 9 forint.
Különféle oxford zephir 18, 20, 22, 25, 30 kr.
Kartonok, legujabbak 16, 18, 20, 22, 25 kr.
Borduros kretonok, legdivatosabbak 20, 22, 25, 30 kr.
Koczkázott és szines szövetek 16, 18, 20, 25 kr.
Creppek, beegek, casmirok, loden, dupla széles, minden szinben 30, 35, 40, 50, 60, 70 kr.
Fekete lüszterek 20, 22, 25, 30, 40, 50.
Fekete ternok, kasmir és crepp, dupla széles 55, 60, 70 80, 90, 1.—, 1.50-ig.
Finom czérna-mcsókelmék, gyermek és férfi öltönyökre 25, 30, 40, 50 kr.
Vitorlavásznak 20, 22, 25, 30 kr.
Törülközők 16, 18, 20, 25 kr.
Asztalkendők és pohártörülők 20, 22, 25, 30 kr.
Asztalteritők, szinesek 34, 60, 1.—, 1.20, 1.50 2 forint.
Asztalteritők és asztalkendők 6 személyre 3.50, 4.—; 12 személyre 6, 7, 8 frt.
Csipke és juttefüggönyök 20, 22, 25, 30, 40 kr.
Zsebkendők, fehér és szines, 6 drb 40, 50, 80, 1.—, 3 frtig.
Női- és gyermekczipők csodás olcsó árban.
Gyermekkocsik és bölcsők.
Nap- és esőernyők 90 kr., 1 frt, 1.20, 1.50, 2, 3, 4, 5 frtig.
Finom chiffon, oxford és kretoningek 90, 1.—, 1.20, 1.50, 1.80, 2 frt.
Dolgozó-ingek 65, 70, 80, 90 kr.
Férfi lábravalók vászonból 60, 70, 80, 90 kr.
Finom női ingek 65, 75, 85, 90, 1.20, 1.50.
Fehér és szines alsó-szoknyák 80, 90, 1.—, 1.20, 1.50.
Mellfüzők 60, 65, 70, 80, 90, 1.20, 1.50.
Gyermekingek 60, 70, 80, 90, 1.—.
Nyakkendők, 14, 18, 20, 25, 30, 40, 50 kr.
Fin. női hálócorsettek 70, 80, 90, 1.—, 1.20, 1.50.
Harisnyák nők, férfiak és gyermekek számára 8, 10, 12, 15, 20, 25, 30 kr.
Gallérok 16, 18, 20 kr.
Manchetták 25, 30, 35 kr.
Munkás-sapkák 25, 30, 40 kr.
Gyermek és férfi nemezkalapok 1.—, 1.20, 1.50, 1.80, 3 frtig.
Utazó-böröndök (Koffer) 90, 1.20, 1 50, 10-ig.
Kézi kosarak 25, 30, 40, 60, 80, 1.—, 1.50.
Czérna, selyem és glacekeztyük minden szinben.
Gyermekruhák, fiuk és leánykák részére.
Szőnyegek, paplanok, pokróczok.
Gépész-öltönyök, gyermek- és női kötők.
Mindennemü selyemkendők, szabókellék, szallagok, rüschek, virágok, gombok, czérnák, pamutok, pénzes-, dohány- és szivartárczák, asztal- és tollkések, kanalak, fog-, haj- és ruhakefék, uj tajtpipák és szipkák, illatszerek, albumok, iskola-táskák, poharak, csemegés-tányérok, vajtartók, virágvázák, gumi és börlabdák.

Ezeken kivül felhivom a t. közönség figyelmét az annyira megkedvelt

5, 8, 10, 15, 20, 25 kros kiállitási bazáromra,

mely a legszebb és a legválasztékosabb tárgyakból van összeállitva.

A t. közönség pártfogásáért és látogatásáért tisztelettel esedezem:

KILÉNYI ADOLF, Arad,

fötér, Arena-épület, „a kék golyóhoz." 188—4.8

Póstai megrendelések pontosan teljesittetnek. Csomagolás ingyen.

Aradi
kereskedelmi- és iparbank.

Az aradi keresk. és iparbank elfogad

BETÉTEKET

betéti könyvecskékre vagy **pénztári jegyekre** következő feltételek mellett:

90 napi felmondásra 5%-al
60 „ „ 4½%-al
15 „ „ 4%-al

minden levonás nélkül. 7*

Visszafizetések a pénztár állásához képest tekintet nélkül a kikötött felmondás idejére

azonnal teljesittetnek.

1983—1991—1887. sz. tlkvi.

Árverési hirdetmény.

Az uj-aradi királyi járásbiróság mint tlkvi hatóság közhirré teszi, hogy Beszler János zalácsai lakos végrehajtatónak **Schatek** szül. **Schalex Zsuzsánna, Schalex Péter** és **Schatek János** mint kiskoru Szalex Katalin és János gyámja, néhai Szalex György örökösei, fibisi lakosok végrehajtási ügyében végrehajtást szenvedő elleni 111 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az uj-aradi kir. jbiróság területén lévő, Fibisen fekvő, a fibisi 310. sz. tljkvben A I. 1—2. sor (664—665), 2474. hrsz. a. foglalt 331 ösz. sz. ház, udvar, kert és pórtkertből, továbbá a fibisi 549. sz. tljkvben A+1. sor, 1426. hrsz a. foglalt 800 ☐ öl szőlőből álló ingatlanságra az árverést 564 forint, illetve 430 forintban, összesen 994 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1887. évi **októberber hó 21-ik napján d. e. 10 órakor** Fibis községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát, vagyis 56 frt 40 kr., illetve 43 forintot osztr. értékü készpénzben, vagy az 1881. LX. tcz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. tcz 170. §-a értelmében a bánatpénznek a birósági előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Uj-Aradon, a kir. járásbiróság mint tlkvi hatóságnál, 1887. évi jul. hó 14-ik napján.

Kovács Béla,
kir. aljbiró.

642—1.1

ADLER A.

déli gyümölcs-, csemege-, czukorkák- és gyümölcs-szállitmányi üzlete
ARADON, templom-utcza, Minorita-palota.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy üzletemet a legkiválóbb és legnemesebb faju

gyümölcsökkel

berendeztem.

Minden postai vagy vasuti rendeléseket gyorsan és pontosan teljesitek.

A legjobb faj **szöllőből** 4 és fél kilós kosárral bérmentve, vidékre szállitva 2 frt. Utánvét mellett.

Czukordinnye, darabonként 15 krtól 40 krig vidékre szállitva. **Uj dió,** kilója 30 kr. — Raktár kitünő minőségü **erdélyi szalámiból.**

Valamint minden egyéb gyümölcsöt kosarakban csomagolva, a legnagyobb készséggel szállitok.

A magyarádi és ménesi bortermelők szövetkezetének pinczéjéből kitünő

asztali fehér és vörös borokat

eredeti árakon és pedig postai csomagba 3 üveg bérmentve 2 frt, 2 frt 20 és 2 frt 40 krért; vasuton 16 palaczk 8 frtért különféle borokból összeállitva küldök, valamint

bel- és külföldi pezsgőt

raktáromon tartok és megrendeléseket vidékre pontosan eszközölök.

A n. é. közönség becses rendelését kérve kiváló tisztelettel:

634 2—12

ADLER A.

déli gyümölcs-, csemege-, czukorkák- és gyümölcs-szállitmányi üzlete Aradon, templom-utcza.

Férfi- és gyermek nemez-, gyapju- és szalma-
KALAPOK
cylinderek,
klakkok,
czipők, keztyük.

Szabott árak.

INGEK
(chiffon, creton, oxford és zefir),
alsónadrágok
gallérok, kézelők,
ZSEBKENDŐ
harisnyák.

Feste Preise.

TÖRÖK GERGELY,

férfi-divat terme
az „ARANY EMBER"-hez
Arad, fötér 14. sz. a., Herman-palota.

Fixe prixe.

45

Nagy raktár
utazó- és kézi böröndökben,
pénz- és dohány-tárczák,
börkamaschnik.

A n. é. közönség kényelmére üzletemet a legjutányosabb szabott árakra rendeztem be.

Vasár- és ünnepnapon délután az üzlet zárva van.

Esernyők,
SÉTAPÁLCZÁK,
illatszerek,
szappanok,
fog-, haj- és ruha-kefék,
fésük.

Nyomtatja a »Széchenyi irodalmi intézet« Aradon.